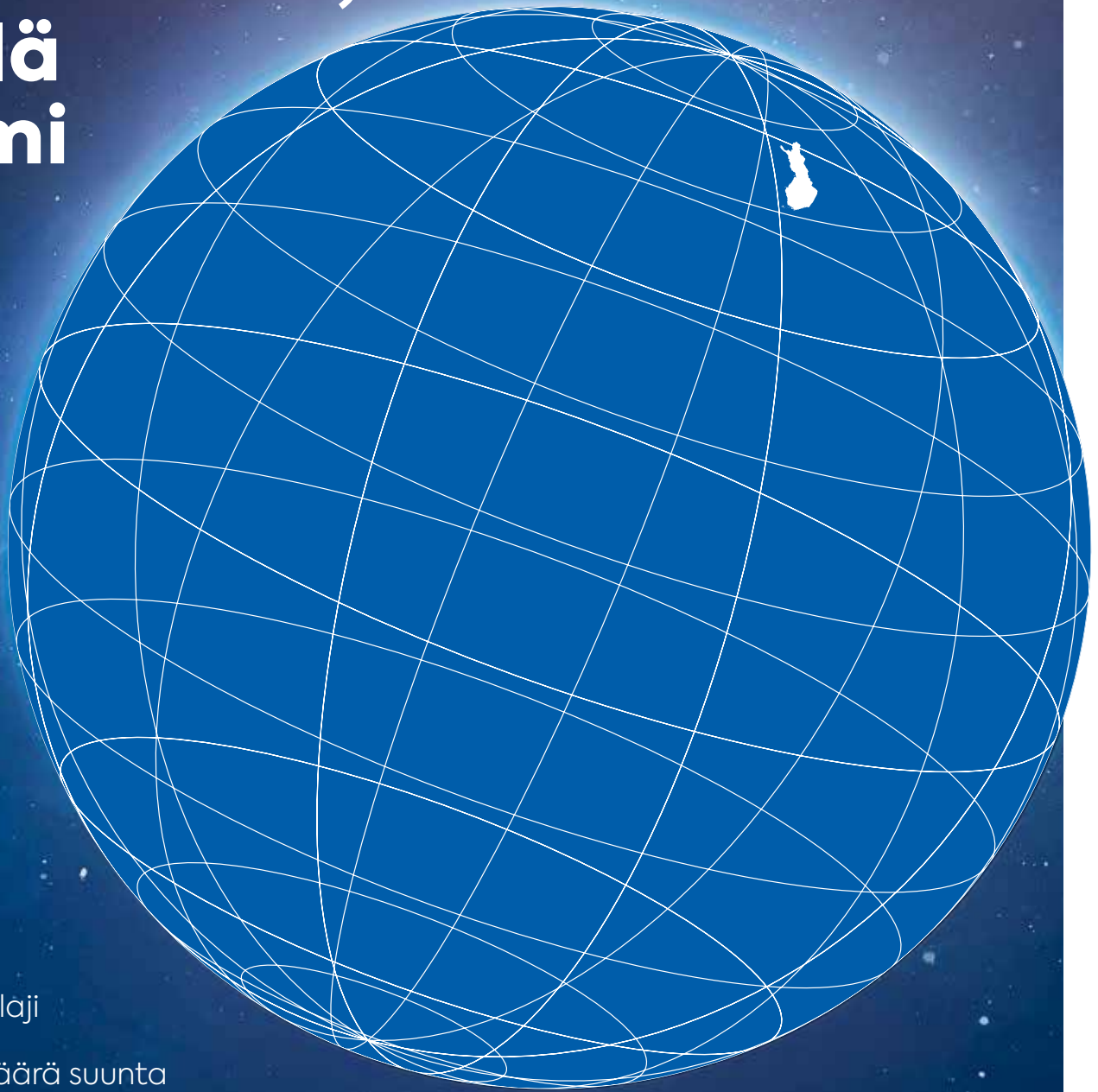

4 — 2022

KAUPPAPOLITIIKKA

Ulkoministeriön julkaisema kansainvälisen kaupan aikakauslehti

**Hei maailma,
tällä
Suomi**

Vastuullisuus
on kestävyyslaji

Kehityksen väärä suunta

Onko keskinäisriippuvuus kirous?

Rauhaa päälle maan

”Ukrainan sota vie huomion, mutta maailmassa on käynnissä paljon muitakin konflikteja, joita emme saa unohtaa. Viime vuonna CMI:lle tuli ennätysmäiset 99 pyyntöä osallistua konfliktien selvittelyihin eri puolilla maailmaa.

CMI on noussut kahdessakymmenessä vuodessa maailman johtavien rauhanvälittäjien joukkoon. Meitä voi pitää startupina, sillä lähdimme liikkeelle todella pienestä. Nyt meitä on yli sata, useita kymmeniä asiantuntijoitamme on konfliktialueilla eri puolilla maailmaa.

Olemme voittoa tavoittelematon rauhan konsulttitoimisto. Bisnesmallimme mukaisesti suunnittelemme kuhunkin konfliktiin liittyvän projektin ja myymme sen rahoittajalle, joka voi olla esimerkiksi valtio tai EU. Sen jälkeen joko me tai meidän alihankkijamme toteuttaa projektin. Toimimme alueilla, jotka ovat Suomelle ja Euroopalle poliittisesti ja turvallisuuden kannalta merkittäviä.

Projektimme kohteet valitsemme sen perusteella, missä CMI voi tuottaa lisäarvoa. Perusfilosofiamme on, että kaikki konfliktit ovat ratkaistavissa. Se voi kuitenkin vaatia aikaa, esimerkiksi Jemenissä ja Libyassa olemme olleet kymmenkunta vuotta.

Rauhanprosesseista on tullut huomattavan monimutkaisia. Nykyisin on usein aluksi epäselvää jopa se, keiden kanssa pitää neuvotella. Jotta hyvään lopputulokseen voitaisiin päästä,

osapuolten pitää haluta rauhaa. Siksi on tärkeä löytää ihmisiä ja tahoja, jotka ovat kiinnostuneita löytämään pitkän tähtäimen ratkaisuja.

Usein CMI:n rooli on auttaa osapuolia organisoitumaan ja saavuttaa heidän luottamuksensa. Olemme esimerkiksi tukeneet naisia poliittisina toimijoina. Me pyrimme siihen, että prosessin avulla lisätään yhteiskuntien kriisinkestävyttä ja yhteisyyttä, jotta ihmiset pystyisivät elämään ja kukoistamaan omalla alueellaan.

CMI profiloitui aluksi vahvasti perustajaansa **Martti Ahtisaaren** ja hänen työhönsä rauhanvälittäjänä. Henkilöillä on edelleenkin merkitystä, mutta työstä on tullut yhä enemmän joukkuepelaamista. Teemme usein yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen kanssa. Esimerkiksi Jemenissä YK:n, Moldovassa Etyj:n ja Ukrainassa EU:n kanssa.

Tasa-arvo, demokratia ja oikeusvaltio kuuluvat meidän arvomaailmaamme. Maailmalla CMI:tä pidetään suomalaisena ja pohjoismaalaisena. Tästä on meille etua, sillä Suomella on hyvä tarina, kuinka maa on kehittynyt kurjuudesta maailman onnellisimmaksi maaksi. Kun me tuotamme konfliktinratkaisijana lisäarvoa, se tukee myös Suomi-kuvaa.”

Janne Taalas

Toimitusjohtaja

CMI – Martti Ahtisaari Peace Foundation

Kuka?

Janne Taalas
Toimitusjohtaja

Mikä?

CMI – Martti Ahtisaari Peace Foundation

Mitä?

Rauhanvälitystä

Missä?

Lähi-itä, Pohjois-Afrikka, Saharan eteläpuoleinen Afrikka, Euraasia ja Aasia

– Hyvän rauhanvälittäjän on oltava puolueeton, eikä hän saa mennä emotionaalisesti mukaan tilanteeseen. Myös tiukkuus kuuluu tarvittaessa kuvaan. On oltava ystävällinen mutta määrätietoinen. Toisinaan rauhanvälittäjän pitää olla itsepäinen kuin muuli, Janne Taalas luonnehtii.

© ISTOCK

202

10 Kovaa kauppapolitiikkaa
Onko keskinäisriippuvuus kirus?

14 Lähikuvassa
Kati Ihmäki
Vastuullisuus on kestävyyslaji

18 Teema
Me muiden silmin

26 Analyysi
Kehityksen väärä suunta

30 Markkinat
Mantereen mitalla
mahdollisuuksia

36 Q & A
Clair Gammage:
Iso-Britannia on
edelleen riippuvainen
EU-kauppakumppaneista

© JARI HÄRKÖNEN

© BIRIT SARRE

© JARI HÄRKÖNEN

Muuttuu se, Eskoseni

Aloitin päätoimittajana neljä vuotta sitten, samanaikaisesti yhteistyökumppanimme kanssa. Mietin tuolloin, että mitenköhän hankala olisi löytää kauppapolitiikan aiheita, jotka olisivat kiinnostavia isommankin yleisön lukea. No, sitä ei viime vuosina ole tarvinnut toimituksessa murehtia.

Neljän vuoden aikana maailma tuntuu mullistuneen monesti, erityisesti meiltä Suomesta ja Euroopasta katsoen. Ensin järisytti brexit, sitten koronapandemia ja alkuvuodesta Venäjän hyökkäys Ukrainaan. Kaikki tämä vaikuttaa tietysti myös kansainväliseen kauppaan ja kauppapolitiikkaan, joten juttuaiheita on riittänyt. Muutos on maailmassa pysyvää, mutta joskus se on nopeaa ja suurta.

Miten meidät, Suomi ja EU, nähdään tässä myllertävässä maailmassa? Tämänkertainen lehtemme katsoo meitä muiden silmin. On ollut kipeä, mutta tarpeellinenkin muistutus maailman menosta, että kaikki eivät näe Venäjän hyökkäystä Ukrainaan samoin kuin me tästä läheltä. Kauempana painavat ehkä enemmän muut edut, toisenlainen näkökulma maailmaan ja historiaan.

Suomesta kyllä pidetään kovasti. Maakuvamme on maailman kärkeä, sen osoittavat myös hiljattain julkaistut tutkimukset. Mutta pitääkseen jostakin, täytyy siitä ensin tietää. Tällä saralla työtä riittää, meitä ei oikein tunneta. Suomi rakentaakin maakuvaansa nykyisin järjestelmällisesti ja tavoitteellisesti, tosiasiain pohjaten. Yritykset ovat työssä mukana maailmalla kauppaa tehdessään ja myös hyötyvät vahvasta maakuvastamme.

Meillä riittää tekemistä, jotta Suomi on jatkossakin maa, josta kelpaa muille kertoa. Joillakin osa-alueilla kehitys on kääntynyt huonompaan. Mielikuva korkean teknologian tuotteiden ja korkeasti koulutettujen osaajien maana ei saa muuttua vain mielikuvaksi.

Kiitos sinulle lukija kuluneesta vuodesta ja yhteistyökumppanillemme kaikista neljästä. Pian näemme, millaisia juttuaiheita maailma meille ensi vuonna tarjoaa.

Kaunista ja rauhallista joulun aikaa!

Lotta Nuotio

päätoimittaja
@nuotiolotta

ClimateCalc CC-000025/FI
PunaMusta Printing

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

JULKAISIJA Ulkoministeriö PÄÄTOIMITTAJA Lotta Nuotio, puh. 0295 351 505 TOIMITUSSEKRETTÄRI Miia Vihola, puh. 0295 350 680 TOIMITUSPÄÄLLIKKÖ Sami Laakso/LEGENDIUM, puh. 050 304 2825 TOIMITUSNEUVOSTO Tuomas Tapio/UM, Laura Kamras/UM, Tomi Korhonen/BUSINESS FINLAND, Leena Pentikäinen/TEM, Heli Siikaluoma/EK, Kari Hietanen/WÄRTSILÄ, Lotta Nuotio/UM, Nina Vaskunlahti/UM, Mikko Koivumaa/UM TOIMITUS Legendium TAITTO Markku Jokinen/LEGENDIUM TILAUKSET kauppapolitiikka.fi/tilaus PAINO PunaMusta PAINOS 12 000 kpl PAPERI MultiOffset 170/90 g/m² ISSN 0783-490X (painettu) ISSN 2670-3467 (verkkopainatus)

Tietoa vastuullisesta liiketoiminnasta eri maista

Joukko Suomen edustustoja maailmalla on julkaissut tietoa vastuullisesta liiketoiminnasta asemamaissaan. Tavoitteena on tarjota yrityksille helposti ymmärrettävää tietoa kunkin maan toimintaympäristöstä liittyen esimerkiksi työelämän oikeuksiin, ympäristön suojeluun tai lapsityövoiman yleisyyteen. Raportit on koottu julkisista lähteistä.

Vastuullinen liiketoiminta tarkoittaa, että yritykset pyrkivät ehkäisemään ja estämään omasta tai liikekumppaneidensa toiminnasta aiheutuvia haitallisia vaikutuksia ihmisille ja ympäristölle.

Vastuullisuutta koskeva tieto on usein hankalasti saatavilla ja etenkin pienemmille yrityksille tiedon hankkiminen voi olla haastavaa. Yrityksen voi olla myös vaikea arvioida, mikä tieto on luotettavaa. Edustustojen laatimien raporttien tavoite on auttaa yrityksiä ymmärtämään, missä olennaiset vastuullisuusriskit ovat ja toimimaan niin, etteivät riskit toteudu.

Osa EU-maista on jo tehnyt vastuullisesta liiketoimintatavasta yrityksiä velvoittavaa ja komissio on ehdottanut yhteistä EU-tason sääntelyä. Velvoittavuus tarkoittaa esimerkiksi sitä, että yrityksillä tulee olla selvillä, miten niiden omat toiminnot vaikuttavat alihankkijoiden toimiin tai miten alihankkijat huolehtivat työturvallisuudesta.

Raportit löytyvät Team Finland Market Opportunities -verkkopalvelusta.

Kaksikäyttötutteen vientivalvontalakia päivitetään

Kaksikäyttötutteen vientivalvontaa koskeva laki uudistetaan. Uudistetun lain tarkoituksena on täydentää vuonna 2021 voimaan tullutta EU-asetusta kaksikäyttötutteen vientivalvonnasta sekä päivittää osin vanhentunutta kansallista lainsäädäntöä.

Lisäksi päivitys selkeyttää vientivalvonnan prosesseja ja auttaa vientivalvontaviranomaisia työssään, mistä on hyötyä myös Suomesta kaksikäyttötutteen vieville yrityksille.

Uuden lainsäädännön on tarkoitus olla voimassa keväällä 2024.

Sidosryhmille järjestetään kuulemistilaisuuksia uudistuksen valmistelun aikana loppuvuodesta 2022 ja keväällä 2023. Tietoa tilaisuuksista saat um.fi:n vientivalvontautisista.

Ajankohtaista asiaa Venäjään kohdistuvista pakotteista

EU:ssa on sovittu tämän vuoden aikana laajoista pakotteista vastauksena Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa. Pakotteet on kohdistettu erityisesti rahoitus-, energia- ja liikennesektoreille sekä teknologiavientiin. Näistä pakotteista löytyy ajankohtaista tietoa ulkoministeriön verkkosivuilta.

Ulkoministeriö tarjoaa myös yleistä tietoa pakotteisiin liittyen. Tietoa löytyy esimerkiksi siitä, mitä kansainvälisillä pakotteilla tarkoitetaan, miten niitä kohdennetaan ja mitä kuuluu pakotteiden keinovalikoimaan.

MIKSI PK-YRITYSTEN PITÄISI OTTAA ILMASTOVAIKUTUKSET PAREMMIN HUOMIOON?

**Vastuullisuutta vaativat sekä asiakkaat
että rahoittajat ja pian myös lainsäädäntö.**

”Kaiken kaikkiaan ilmastotoimia tarvitaan lisää. Siinä missä osa yrityksistä jo laskee sekä hiilijalan- että hiilikädenjälkensä, toiset eivät ole tällaisia asioita juuri miettineet. Syytä on

laittaa töpinäksi. Yrityksen hiilijalanjäljen laskemisesta on hyvä aloittaa. Se auttaa ymmärtämään, mistä oman organisaation tai arvoketjun päästöt syntyvät.

Yleinen keskustelu pyörii ilmastomuutoksessa, mutta oikeastaan pitäisi puhua sekä ilmasto- että luontovaikutusten huomioinnista. Ilmastokriisi ja luontokato kietoutuvat toisiinsa, ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen on jopa ilmastomuutosta suurempi haaste. Ilmastotoimissa on kirittävää, mutta luontovaikutusten huomioinnissa monilla yrityksillä on sitäkin enemmän tekemistä. Se on monille verrattain vieras aihe.

Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksesta on otettu takapakkia, mutta pitkällä tähtäimellä olemme menossa oikeaan suuntaan. Vauhtia pitää silti lisätä.

Monet ulkoiset ajurit vaativat yrityksiltä koko ajan ilmasto- ja luontovastuullisempaa toimintaa, kohta toimenpiteisiin on pakko ryhtyä jo ihan lainsäädännönkin puolesta. Suuret suomalaisyritykset vyöryttävät kunnianhimoisia ilmastotavoitteitaan pk-yrityksille hankintaketjuihinsa kautta. Myös kuluttaja-asiakkaat kyselevät tietoja. Pankit, muut rahoituslaitokset ja sijoittajat edellyttävät, että yritykset toimivat kestäväällä tavalla.

Silmiä ei voi enää ummistaa, mutta kannattaa kuitenkin miettiä laajemmin, millaisia hyötyjä ilmasto- ja luontovaikutusten huomioinnista voi saada. Muun muassa toiminnan, energian ja materiaalien käytön tehokkuus tarkoittaa suoria kustannussäästöjä, ja esimerkiksi kierto-talouden ratkaisuista löytyy paljon uusia liiketoimintamahdollisuuksia.”

Anne Vanhala
vastuullisuusasiantuntija
Keskuskauppakamari

Verkoston voima näkyy myös EastChamin uusilla markkinoilla. Kuvassa Kazakstan Business Roundtablen osallistujia Helsingissä lokakuussa 2022.

Yrityksille haetaan Venäjän korvaavia markkinoita

Yrityksille haetaan markkinoita korvaamaan Venäjän-kauppaa, joten EastCham vie yrityksiä nyt Keski-Aasiaan, Etelä-Kaukasiaan ja itäiseen Eurooppaan. Samalla Suomalais-Venäläinen kauppakamari on vaihtanut nimensä ja on nyt EastCham Finland.

Laajan markkina-alueen maissa yrityksille mahdollisuuksia avaavat esimerkiksi kiertotalous, jätehuolto, digitalisaatio, energiasektori, kaivosteollisuus, elintarvike- ja maatalousteknologia, rakentaminen, terveydenhuolto ja koulutussektori. Suomi tunnetaan Keski-Aasian ja Etelä-Kaukasian maissa tuotteiden ja palveluiden korkeasta laadusta.

Team Finland -vierailuja on syksyn aikana tehty jo Kazakstanin tärkeimmille öljy- ja kaasualueille Aktauhun ja Atyrauhun, Uzbekistanin Tashkentiin ja Samarkandiin

sekä Georgian Tbilisiin ja Goriin. Matkoille on osallistunut ulkoministeriön, EastChamin ja yritysten edustajia. Niillä on tutustuttu paikallisiin toimijoihin ja kerätty tietoa liiketoimintamahdollisuuksista, verkostoiduttu sekä haettu uusia jakelukanavia ja asiakkaita.

EastCham Finland tunnistaa talouden signaaleja, hakee konkreettisia mahdollisuuksia ja tukee suomalaisia yrityksiä uusilla, paljon potentiaalia tarjoavilla markkinoilla, joilla toimii jo kymmeniä suomalaisia yrityksiä. Osana Team Finland -verkostoa EastCham tuottaa kansainvälistymispalveluita kaikille suomalaisille yrityksille.

EAST/CHAM
FINLAND

Vihreän rahoituksen ohjelmat tutuksi

Rahoituksen asiantuntijat kiertävät Suomea kertomassa vihreän siirtymän rahoituksen ohjelmista. Infotilaisuuskierros on Team Finland -verkoston toimijoiden

yhteinen, järjestäjinä ovat Business Finland, Finnvera, Ilmastorahasto ja Tesi.

Kiertueen tarkoituksena on tehdä julkisen vihreän rahoituksen ohjelmia

tutummaksi alueellisille toimijoille sekä mahdollisille rahoituskohteille. Kiertue jatkuu alkuvuodesta 2023, ensimmäisinä vuorossa ovat Kuopio ja Turku.

Tavoite: Puoli miljardia kestävään metsätalouteen

Sijoitusyhtiö African Forestry Impact Platform tavoittelee 500 miljoonan dollarin sijoituksia tukemaan kestävää metsätaloutta. Sijoituksia kerätään institutionaalisilta sijoittajilta seuraavan 3–5 vuoden aikana ilmastonmuutoksen hillitsemiseen kestäväällä metsätaloudella. Finnfund toimii Afrikan metsäsektorille

keskittyvässä sijoitusyhtiössä ankkurisijoittajana kahden muun kansainvälisen sijoittajan kanssa. Investointimalli yhdistää sekä paikallisten yhteisöjen osallisuuden hankkeeseen että luonnonmetsien suojelun.

Tietoa Afrikan mahdollisuuksista

Afrikan suurella mantereella on kysyntää monenlaisille tuotteille ja palveluille: nuori väestö, kaupungistuminen ja keskiloikkaistuminen avaavat mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille. Finnfund, Finnpartnership, Kasvu Open ja Teknologia-teollisuus järjestivät lokakuussa Kasvua Afrikasta -seminaarin, jossa suomalaisyrityksille jaettiin kokemuksia ja tietoa Afrikan markkinoista ja niiden mahdollisuuksista. Tallenteen tilaisuudesta voit katsoa 6.1.2023 saakka.

Liikekumppanuustukea liiketoiminnan kehittämiseen

Finnpartnership-ohjelman liikekumppanuustukea on nyt mahdollista hakea myös jo olemassa olevan liiketoiminnan kehittämiseen. Tuen avulla yritys voi jatkaa tai syventää toimintaansa

hankkeen kohdemaassa, toteuttaa erilaisia selvitys- ja koulutustoimenpiteitä esimerkiksi tuoteportfolion laajentamiseen, skaalautumiseen tai jatkorahoituksen hankintaan liittyen. Tukea voi hakea, vaikka hankkeen

aiemmissa vaiheissa olisi käytetty liikekumppanuustukea. Lisätietoa saa kuukausittaisista hakemustyöpajoista tai olemalla yhteydessä Finnpartnershipin liikekumppanuustukihenkilöstöön.

Onko keskinäisriippuvuus KIROUS?

Maailmankaupan keskinäisriippuvuus on alettu nähdä uhkana, mutta onko tilanne sittenkään niin paha?

 Lotta Nuotio

Viime vuosikymmeninä kansainvälinen kauppa laajeni, tuotantoketjut pitenivät ja muuttuivat monimutkaisiksi verkostoiksi. Tämä kaikki teki meistä riippuvaisia toisistamme. Tätä pidettiin hyvänä asiana: tuottavuus ja tehokkuus nousivat, kustannukset alenivat ja keskinäisen kaupan ajateltiin myös nostavan kynnystä ratkoa valtioiden välisiä erimielisyyksiä ase-in.

Nyt on Euroopassakin nähty raadollisella tavalla, että kynnys ei ollut riittävän korkea ja riippuvuudet ovat osoittautuneet jopa vaarallisiksi.

– Jo ennen Venäjän hyökkäyssotaa koronarajoitukset kyseenalaistivat keskinäisriippuvuuden tuomaa turvallisuutta. Nyt keskustelu pyörii riippuvuuden haitoissa, tuotantoketjujen tuomisessa lähemmäs, omavaraisuudessa ja huoltovarmuudessa, ulko-ministeriön kauppapolitiikan yksikön päällikkö **Pasi-Heikki Vaaranmaa** summaa.

Ajat ovat tosiaan muuttuneet. Nyt myös Euroopan unioni puhuu strategisesta autonomiasta ja tuotannon tuomisesta Aasiasta meitä lähemmäs, erityisesti Pohjois-Afrikkaan ja Balkanille. Yhdysvalloissa tuotannon kotiuttaminen on ollut politiikkatavoite jo pidempään.

Onko syytä huoleen?

Vellovan keskustelun perusteella voisi jopa ajatella, että tilanne on vaarallinen ja isoihin toimiin on

ryhdyttävä välittömästi. Onko EU:n kauppariippuvuuden tila todella näin hälyttävä?

– Tästä on nyt aivan valtavasti puhetta. Tajusimme tutkijakollegojen kanssa, että todellisuudessa me emme edes tarkasti tiedä, kuinka riippuvaisia lopulta olemme ja millä tavalla, puuskahtaa pääekonomisti **Oscar Guinea** toimistollaan Brysselissä.

Guinea ja kollegansa Center for International Political Economy (ECIPE) -ajatushautomossa päättivät selvittää asiaa. Tuloksena on yli 9 000 tullinimikettä kattava tutkimus EU:n tuonnin riippuvuuksista. Tutkimuksessa tuotteita luokiteltiin kahden kriteerin perusteella: Kuinka suuri osa tuotteesta tuodaan EU:n ulkopuolelta ja kuinka monesta eri maasta sitä tuodaan.

Viskiä, silkkiä, kaakaota

Selvityksen tulos on ollut monelle yllätys, varsinkin vallitsevan hätäpuheen keskellä: riippuvuutemme eivät olekaan niin merkittäviä.

Tutkimuksessa ainoastaan 233 yksittäistä tuotetta ilmeni sellaisiksi, joista EU-alueella voidaan katsoa olevamme riippuvaisia. Arviolta ne kattavat noin 1,5 prosenttia EU:n tuonnista, rahalliselta arvoltaan ne vastaavat noin 50 miljardia euroa.

– Moni tuotteista on joko helppo korvata, tai talous toimii ilman niitäkin. Valtaosa ei ole elintärkeitä, vaan erilaisia ruokia, juomia tai tekstiileitä. Voimme varmasti elää tiukan paikan tullen ilman kaakaota,

Ongelma
on julkisuudessa
paisunut
todellisuutta
isommaksi.

silkkiä tai viskiä. Pidän kyllä skottiviskistä itsekin, mutta ei se sentään elintärkeää ole, Guinea naurahtaa.

Tulos on muutenkin suorastaan rauhoittava. Sen lisäksi, että valtaosa tuotteista ei ole elinehto selviämiseksi, tulee niistä suuri osa maista, jotka voidaan laskea ystävällismielisiksi ja samanlaiset arvot EU:n kanssa jakaviksi kuten Yhdysvallat ja Iso-Britannia.

Ongelmatilanteessa monia tuotteista voitaisiin joko tuottaa itse tai ostaa muualta.

– Meillä on myös kykyä pystyttää tuotantoa Euroopassa tarpeen tullen. Kiina-riippuvuuksia tuonnista löytyi jonkin verran, mutta esimerkiksi sieltä tuotaville raaka-aineille on melko paljon korvaavia lähteitä, Guinea sanoo.

Myös Euroopan komissiossa on päädytty samansuuntaiseen analyysiin kuin ECIPEn tutkimuksessa. Kaikki siis viittaa siihen, että hätää ja tarvetta isoihin

muutoksiin ei ole. Vähän samanlainen ilmiö koskee myös suurta huolta herättäneitä Kiinan investointeja Eurooppaan.

– Tilanne näyttää samalta kuin tuonnissa eli ongelma on julkisessa keskustelussa paisunut todellisuutta isommaksi. Myöskään palveluiden osalta tuskin on ongelmaa, niiden kauppa painottuu vahvasti kotimarkkinoiden alueelle, Guinea sanoo.

Ne kipeämmät riippuvuudet

Guinea ei silti halua vähätellä asiaa. Tuontituotteiden joukossa on sellaisia, joista riippuvuus voi muodostua haitalliseksi, esimerkkinä jotkin lääkekemikaalit ja tietyt harvinaiset mineraalit. Kipeimpänä esimerkkinä ovat tietysti Venäjän öljy ja kaasut, jotka ovat saaneet riippuvuuskeskustelun uusille kierroksille.

– Venäjän energia ja jonkin verran raaka-aineet ovat olleet EU:n keskeisin, epäterve riippuvuus, nyt niistä ollaan pääsemässä eroon pakon edessä. Vastaavien kohdalla olisi hyvä harkita riippuvuuden vähentämistä ennaltaehkäisevästi, Guinea sanoo. Millä keinoin tämä tulisi tehdä?

– Keinoina tulisi olla kansainvälinen kauppa, hankinnan hajauttaminen ja korvaavat tuotteet. Ei ole järkevää perustaa Euroopan uutta teollisuuspolitiikkaa yleiseen keskinäisriippuvuuden pelkoon ja ottaa käyttöön valtioiden politiikkatoimia useilla toimialoilla. Varsinkin kun ottaa huomioon vain 1,5 prosentin osuuden EU:n tuonnista, josta olemme riippuvaisia, Guinea kiteyttää.

Jos politiikkatoimilla kuitenkin puututaan kaupan, pitäisi toimet räätälöidä tiettyyn tuotteeseen ja tiettyyn tuottajamaahan, ei lähteä puuttumaan laajasti kansainvälisen kaupan toimintaan.

– Tuotannon kotiuttaminen olisi mielestäni huonoin vaihtoehto, on halvempaa hajauttaa tuontia. Jos varmuuden vuoksi alkaa tehdä muuta kuin sitä, missä on jo hyvä, silloin poistaa resursseja omasta ydinosastaan. Tämä heikentää kilpailukykyä, Guinea sanoo.

Riippuvuus tuo turvaa

Meillä on kaikki syyt olla vaipumatta epätoivoon, toteaa ulkoministeriön Vaaranmaa, joka myös pitää keskustelua riippuvuuksista osin ylikuumentuneena.

Keskinäisriippuvuus kun on osoittanut myös voimansa maailmantaloudessa, vaikka se ei lopulta sota onnistunutkaan estämään.

– Väitän jopa, että kriisinsietokyvyn vahvistamiseksi on välttämätöntä ylläpitää riippuvuuksia. Kauppa toki on niistä vain yksi osa, mutta mitä paremmin riippuvuudet pelaavat eri suuntiin, sitä turvallisempi kokonaistilanteemme on, vaikka yksittäisiä riippuvuuksia olisikin hankalissa paikoissa tai tuotteissa, Vaaranmaa sanoo.

Tästä viimeaikainen todiste löytyy Maailman kauppajärjestö WTO:n tutkimuksesta. Sen mukaan pandemiasta ja sen aiheuttamista rajoituksista elpyivät nopeimmin nimenomaan ne taloudet, jotka ovat kytkeytyneet parhaiten maailmantalouteen.

Tutkituista tosiasioista huolimatta tuulet näyttävät puhaltavan omavaraisuuden lisäämisen ja poliittisen puuttumisen suuntaan. Mitä tämä merkitsee Suomelle?

– Näyttää siltä, että vapaa kilpailu heikkenee globaalisti. Kehityskulku ei ole hyvä meille maana, jonka yritystoiminta perustuu mahdollisimman vapaaseen pääsyyn eri markkinoille ja avoimeen, reiluun kilpailuun. Nykytilanteessakin pitäisi löytää keinot säilyttää EU vapaana kaupalle ja investoinneille, pohtii Vaaranmaa. ✕

Riippuvuudet luultua pienempiä

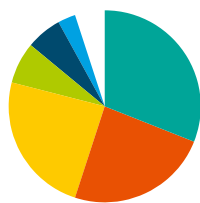
EU:n tuonnin riippuvuuksista tehty tutkimus kattoi

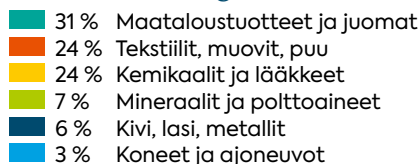
Suurimmat maat, joista näitä tuodaan:

Lisäksi: Sveitsi, Iso-Britannia, Indonesia, Marokko, Filippiinit, Intia, Etelä-korea, Malesia, Turkki, Kanada ja Guinea.

Suurimmat kategoriat:

LÄHDE ECIPE:N TUTKIMUS

<https://ecipe.org/publications/trade-dependency-in-the-brave-new-world-of-geopolitics/>

Suomalaisen osaamisen tunnettuus rakentuu yritysten vahvoille tuotteille ja luotettavuudelle.

Periksiantamatonta maakuvatyötä

Suomi ja suomalaisten yritysten tarjonta kiinnostaa maailmalla. Osallistuin lokakuussa Tbilisissä, Georgiassa järjestettyyn bisnesfoorumiin, joka kokosi yhteen viitisenkymmentä suomalaista ja georgialaista elinkeinoelämän ja hallinnon edustajaa. Vilkas keskustelu kahdenvälisine tapaamisineen jatkui toista päivää. Mukana oli myös vanhoja tuttuja yrityksiä, joiden edustajia olin tavannut edellisen kerran toistakymmentä vuotta sitten Venäjällä. Nyt Venäjän markkinat ovat menneet ja uusia mahdollisuuksia haetaan vanhoilta uusilta alueilta. Suomalaisyrityksillä on näillä seuduilla hyvä maine.

Muutos tarjoaa aina mahdollisuuksia. Etelä-Kaukasian maat tietävät olevansa solmukohdassa, mitä tulee liikennekäytäviin. Reitti Keski-Aasiasta kulkee Kaspianmeren ylitse Azerbaidjaniin Bakuun, sieltä rautateitse Georgiaan rannikolle Mustanmeren puolelle ja edelleen Eurooppaan. Bakun eteläpuolelle rakennetaan vauhdilla kestävän kehityksen periaatteita noudattaen uutta satamaa, jonka kapasiteetti tulee olemaan 15 miljoonaa tonnia. Suomalaisyrityksille on tarjolla mahdollisuuksia niin sataman hyödyntämiseen kuin korkean teknologian tarjoamiseen rakennushankkeisiin. Digitalisaatio on valttia moderneissa satamissa.

Suomalainen opetusjärjestelmä kiinnostaa edelleen. Georgiassa toimii ”Kansainvälinen suomalainen koulu”, joka on yksityisen sijoittajan perustama ja maan opetusministeriön hyväksymä oppilaitos. Suomalaisuus näkyy vahvasti opetussuunnitelmassa, opetusmene-

telmissä, opettajien jatkuvassa koulutuksessa ja tietysti myös suomalaisissa opettajissa. Hyvämaineiseen kouluun tullaan kaukaakin opiskelemaan. Opetusviennin euromääräiset tulokset ovat toistaiseksi jääneet ”vain” muutamisiin satoihin miljooniin. Ykkössijalla on nyt kuitenkin laadukas koulutusvienti ja sen myötä suomalaisten koulutusalan yritysten hyvän maineen varmentaminen. Eurot seuraavat perässä.

Suomalainen koulu ja sen menestyksen resepti oli mongolialaisen Tenger TV:n toimittajankin ensimmäinen kysymys, kun keskustelimme Suomen ja Mongolian välisistä suhteista. Sitten asialistalle nousivat moderni kaivosteknologia, kestävä biotalous ja digitaaliset ratkaisut. Kovia suomalaisvaltteja nekin.

Suomalaisen osaamisen tunnettuus rakentuu yritysten vahvoille tuotteille ja luotettavuudelle. Taustalla on myös periksiantamatonta maakuvatyötä, brändin rakentamista, jota on tehty vuosikymmenet. Suomen ensimmäinen lähettiläs Japanissa 1920-luvulla oli professori **G.J. Ramstedt**, joka hänkin rohkeasti paneutui maakuvatyöhön. Kirjassaan ”Lähettiläänä Nipponissa” Ramstedt kertoo, miten hänet oli kutsuttu Osakaan esitelmöimään Suomesta. Tilaisuus oli niin onnistunut, että se sai Yhdysvaltojen suurlähetystön kauppa-asiamiehen hermostumaan ja tuiskahtamaan Ramstedtille, että minkä ihmeen takia japanilaiset olisivat kiinnostuneita Suomesta, kun Yhdysvallatkin on olemassa ja Japanin silkistäkin 80 prosenttia menee yhdysvaltalaisille markkinoille. Epäilivät sitten Suomea ”intriigipelistä”.*)

*) juonittelusta, vehkeilystä

VASTUULLISUUS on kestävyyslaji

Yritysten toiminnan vastuullisuutta punnitaan niin Suomessa kuin maailmallakin. Fiskars Groupin kestävä kehityksen johtaja Kati Ihamäki kannustaa yrityksiä kertomaan kehitysaskelista, vaikka maaliin asti ne eivät vielä olisi vieneetkään.

✍ Sami Laakso 📷 Jari Härkönen

— **M**e olimme lähinnä nuukia, Fiskars Groupin kestävä kehityksen johtaja **Kati Ihamäki** naurahtaa kysymykselle lapsuudenkotinsa antamista ohjenuorista ympäristöasioihin.

Eli ei hän ole tainnut saada viitoitusta vastuulliseen kuluttamiseen sen enempää kuin yleensä muutkaan siihen aikaan 1970-luvulla. Ihamäki näkee kuitenkin perisuomalaisissa tavoissa olevan selkeä perusta kestäville toimintamalleille.

– Vastuullisuushan on tietyllä tavalla nuukuutta. Myös suomalaisia yrityksiä voi yhdistää se, että me emme halua tuhlaa ja sählätä. Käytetään resursseja mahdollisimman vähän parhaan mahdollisen lopputuloksen saamiseksi, tehdään laadukkaasti ja kunnolla.

Nuukasta kodista Kati Ihamäki on kulkenut jälkikäteen johdonmukaiselta näyttävän tien nykyiseen tehtäväänsä. Jo kauppatieteiden maisterin tutkinnossa pääaineena oli ympäristöjohtaminen, ja työelämän etappeina ovat olleet alan tehtävät Finnairilla ja OP-ryhmässä. Ihamäki tuo tällä hetkellä aihepiiriä esille myös ST1:n hallituksessa, Keskuskauppa-kamarissa sekä Suomalaisen Työn Liitossa.

Perustelut taloudesta

Fiskars Groupissa työtehtävä sijoittuu organisaatio-kaaviossa ensimmäistä kertaa talousorganisaatioon.

– Minun pitää pystyä perustelemaan kestävä kehityksen asioita numeroiden kautta ja kannattavuuden

näkökulmasta. Kaikilla toimilla pitää olla tulevaisuudessa joko kuluja vähentäviä tai tuottoja lisääviä vaikutuksia, hän selventää.

Vuonna 1649 perustettu Fiskars on vanhin yhä toiminnassa oleva suomalainen pörssiyritys. Sen toiminta on tänä päivänä vahvasti maailmalla, yhtiön tuotantolaitoksia on Euroopan lisäksi Indonesiassa, Thaimaassa ja Yhdysvalloissa. Liikevaihdosta hieman alle puolet tulee Euroopasta, noin 40 prosenttia Yhdysvalloista ja loput Aasiasta.

Yhtiön brändejä yhdistää Ihamäen mukaan laadukkuus ja kestävyys sekä muotoilultaan että materiaaleiltaan.

– Meidän tehtävä on tuoda vastuulliset valinnat kuluttajille helpoiksi ja saada heidät miettimään, kannattaako kestävämmästä tuotteesta maksaa enemmän, Ihamäki sanoo.

Vastuullisesti mutta miten

Vastuullisuuden käsite kattaa hämmästyttävän laajan kirjon ulottuvuuksia, erilaisia toimintaan ja tuotteisiin liitettyjä sertifikaatteja ja leimojakin on tarjolla kasapäin. Ihamäkeä sieppaa yritysten markkinoinnissaan käyttämät yleistyksiset.

– Jos väitetään, että tuote on vastuullinen, pitäisi selittää millä tavalla se on sitä. Onko siinä huomioitu materiaalien käyttö, onko hyödynnetty kierrätystä tai muistettu ihmisoikeudet valmistuksessa ja hankintaketjussa, Ihamäki antaa esimerkkejä.

Hän on kuitenkin sitä mieltä, että yritysten on fiksua tuoda vastuullisuustekojaan esiin.

→

– Suomalaisia yrityksiä
voi yhdistää se, että me
emme halua tuhkata
ja sähläätä.

Fiskars Groupin
kestävän kehityksen
johtaja Kati Ihamäki

– Näen tärkeänä, että vastuullisuusasioissa tehdään yhteistyötä kolmannen sektorin, yritysten ja valtioiden välillä. Jokaisella on oma roolinsa. Yhteistyön ansiosta ymmärrämme paremmin toisiamme ja voimme oppia, Kati Ihamäki sanoo.

Esimerkiksi vienninedistämismatkoille osallistuvien yritysten olisi hyvä miettiä etukäteen, mitä yritys vastuun tai kestävä kehityksen periaatteet tarkoittavat niiden omassa toiminnassa. Oppia voitaisiin ottaa ruotsalaisilta.

– Ruotsalaiset menevät meidän ohi usein, vaikka he eivät ole tehneet meitä enempää, mutta he kertovat sen mitä aikovat tehdä. Yrityksen kannattaa kertoa rehellisesti, mihin on menossa ja mikä on tavoite sekä mitä pitäisi tapahtua, että toiminnasta tulisi vielä parempaa.

Ihamäen mukaan Suomella ja Pohjoismailla on jo lähtökohtaisesti maailmalla hyvä maine. Mutta vaikka täällä ehkä on liikuttu kansainvälisesti vertailtuna etujoukoissa, ei perinne meilläkään vielä kovin vanha ole. Jotkut saattavat muistaa, kuinka esimerkiksi suomalaiset paperinviejät joutuivat kiinnittämään puunhankintaan uudella tavalla huomiota, kun kes-

Aktivisti tietämättään

”Kun minut valittiin Finnairin ensimmäiseksi ympäristöjohtajaksi, se herätti huomiota, että ylipäätään lento-liikenteeseen palkataan ympäristöjohtaja ja vieläpä nainen. Niinpä haastatteluja oli paljon.

En osannut niitä jännittää, mutta en myöskään ollut tottunut puhumaan ja arvioimaan, miltä sanomani näyttäisi lehdessä ja millaisia otsikoita niistä saattaisi tulla. Enkä siinä vaiheessa myöskään osannut pyytää juttuja etukäteen nähtäväksi.

Yksi haastatteluista oli Aamulehteen. Se oli todella miellyttävä kokemus, ja siinä minulta kysyttiin, olinko aina ollut kiinnostunut luonnosta. Vastasin iloisesti, että olen pitänyt aina eläimistä ja toki liikkunut luonnossa. Kerroin myös, että ystäväni kanssa olimme olleet huolissamme koe-eläimistä ja käyttäneet nuorina vain Body Shopin tuotteita.

Yllätys oli iso, kun Aamulehdessä oli otsikkona: Finnairin ympäristöjohtaja, entinen eläinaktivisti.

Sain välittömästi jutun ilmestyttyä vanhemmiltani viestin, jossa ihmeteltiin, että koska tällaista oli ollut. He olivat jo ehtineet saada asiasta yhteydenottoja Hämeessä asuvilta tuttavilta ja sukulaisilta. ”Uutinen” aiheutti keskustelua myös yrityksessä sisäisesti – mutta huomiota riitti! Kettutyttö-nimike eli sittemmin pitkään, huumorilla toki.”

Yritysten on fiksua tuoda vastuullisuustekojaan esiin.

keisen vientimaan Britannian paperinostajat uhkasivat suomalaispaperin ostoboikotilla, mikäli puut eivät tule vastuullisesti hoidetuista metsistä.

– Ennen ajateltiin, että lähinnä Euroopassa puhuttiin kestävästä kehityksestä. Nyt niin on ympäri maailmaa, onhan kestävä kehitys ollut esillä jopa Kiinan puoluekokouksissakin, Ihamäki huomauttaa.

Kuumen aihe vaihtelee. Kiinassa erityishuomion ovat tällä hetkellä saaneet ympäristöasiat, Japanissa ja Etelä-Koreassa sukupuolten välinen tasa-arvo, Yhdysvalloissa korostuvat laajemmin yhdenvertaisuuskysymykset.

Hammasstikusta asiaa

Ihamäki muistuttaa, että monta kertaa ekologia on myös egologiaa eli kuluttajat haluavat ilmentää valinnoillaan omaa arvopohjaansa. Pieniltäkin tuntuville asioilla voi olla suuri merkitys.

Esimerkiksi lentoliikenteen ympäristövaikutuksissa isot vaikutukset tulevat hiilidioksidipäästöistä. Silti Ihamäki pitää tärkeänä, että myös kovin paljon pienemmistä asioista huolehditaan.

– Kyllä sillä on merkitystä, että lentokoneissa tarjottava hammasstikka on vastuullisesti ostettu. Jos siitä paljastuisi jotain epämiellyttävää, se olisi matkustajille hyvin henkilökohtaista.

Hän kertoo toisen esimerkin Finnair-vuosiltaan, kuinka yhtiö esitteli uutta, vähemmän päästöjä aiheuttavaa lentokonemalliaan japanilaiselle mediaryhmälle. Pienempi päästöisen koneen sijaan ryhmää kiinnostivatkin enemmän vanhoista koneen verhoista tehdyt kierrätyskassit.

– Jos kerron, että säästimme satatuhatta tonnia hiilidioksidipäästöjä, se ei sano ihmisille mitään. Mutta jos sanon, että meidän saksissa on käytetty näin paljon kierrätysmateriaalia, se antaa ihmisille oivalluksen. Tarinoissa teot on tuotava lähemmäs loppukäyttäjää, mutta yrityksessä iso kuva pitää kuitenkin pitää koko ajan mielessä.

Saksiesimerkki on hyvä valinta, siinä yhdistyy iso ja pieni mittakaava, sillä Fiskarsin oransseja saksia

on myyty pitkälti yli miljardi kappaletta. Miljardilla kerrottuna pienikin asia muuttuu isoksi.

Ihamäki pohtii myös argumentoinnin kestävyyttä. Yritykset saavat syytöksiä siitä, ettei niiden tekemillä pienillä teoilla ole mitään merkitystä isossa kuvassa. Kuitenkin isompia syytöksiä sataisi niskaan siitä, jos yritys ilmoittaisi, ettei se tee niitä pieniä parannuksia, kun niillä ei ole mitään merkitystä isossa kuvassa.

– Yritykset varmasti haparoivat toimissaan. Toivoisin kuitenkin, että annettaisiin vähän armoa ja arvostettaisiin niitä pieniäkin tekoja. Jos kannustettaisiin ja samalla kasvatettaisiin odotuksia, se veisi eteenpäin.

Yhteinen päämäärä

Ehkä Kati Ihamäkeä voisi luonnehtia **Mauno Koivisto** mukaillen bernsteinilaiseksi vastuullisuusjohtajaksi. Eli tärkeintä on tehdä oikeaan suuntaan vieviä toimenpiteitä eikä niinkään tuskastua siitä, ettei kaikkia huimia tavoitteita ole vielä saavutettu.

Ihamäki naurahtaa ja taitaa hyväksyä luonnehdinnan. Samalla hän toivoo, että yritykset veisivät asioita eteenpäin yhdessä ja sanoo katsovansa surullisena, kun firmat nokittelevat toisiaan mainoksissa.

– Eihän se edistä tämän pallon asiaa, jos vähätelee muita. Mieluummin niin, että opitaan toinen toisiltamme ja mietitään yhdessä, miten voidaan olla parempia. Päämäärä on yhteinen. Kun me kaikki teemme omaa matkaamme sitä kohti, maailmasta tulee parempi.

Yhteisiä ponnistuksia hän toivoo laajemminkin. Yhden valtion – ainakaan pienen – toimet eivät maailmaa pelasta. Sen sijaan ne voivat horjuttaa yritysten kilpailuasemaa ja jopa kääntää halutut vaikutukset päinvastaisiksi, jos erilaiset säännöt ajavat tuotantoa saastuttamista vähemmän rajoittaviin maihin. Ihamäki toivookin, että asioita säädeltäisiin ainakin EU-tasoisilla päätöksillä, mikä toisi monilla markkinoilla toimiville yrityksille lisää ennakoitavuutta.

– Tilkkutäkki eri säännöistä eri markkinoilla on yrityksille pahin vaihtoehto. ✕

Kuka
Kati Ihamäki

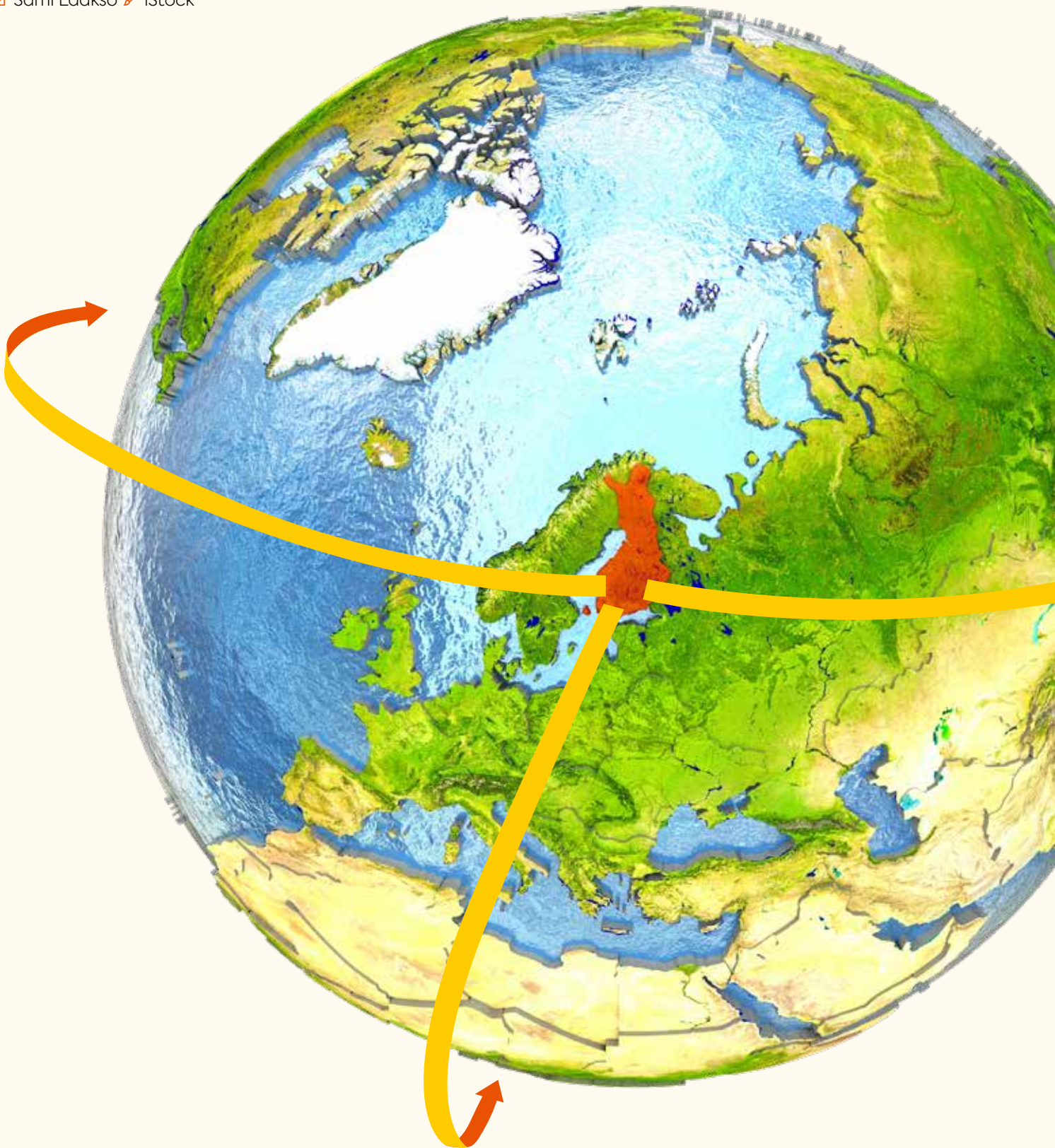
Asuinpaikka
Helsinki

Perhe
Aviomies, neljä poikaa
sekä kaksi koiraa.

Harrastukset
Uinti ympäri vuoden
altaassa ja luonnonve-
sissä, jooga, lukeminen ja
elokuvat sekä koiralenk-
keily ja mökkeily.

Teema

 Sami Laakso iStock

Me muiden silmin

Suomessa ja Euroopassa maailma tuntuu menneen aivan uuteen asentoon Venäjän hyökättyä Ukraina. Täällä ihmetellään, etteivät kaikki maailman maat olekaan yhdessä rintamassa ottamassa tiukasti kantaa sotatoimia vastaan.

Maailmankaikkeus ei pyörikään vain meidän ja meille tärkeiden asioiden ympärillä, Eurooppa ei olekaan maailman napa. Suomi ja EU ovat monesta suunnasta katsottuna kaukaisia kolkkia. On tervettä muistaa, ettei kauempana käsitys Suomesta ja EU:sta ehkä vastaa sitä, mitä itse luulemme. Maakuvalla on myös merkitystä, jos yritämme houkutella tänne osajia.

Kysymme, millaiselta me näytämme Etelä-Afrikasta, Brasiliasta ja Kiinasta katsottuna ja mitä tarjottavaa Suomella voisi olla sikäläisiin tarpeisiin.

Etelä-Afrikka muistaa historian

Etelä-Afrikassa tehdyssä maakuvatutkimuksessa selvisi, ettei varsinkaan nuorempi sukupolvi juurikaan tunne Suomea.

– Tiedetään, että Suomi on kylmä ja kaukana, ja maassa on hienot vuonot ja vuoret. Esiin nousi Suomen korkealaatuinen koulutus ja täällä tiedetään myös suomalaisia rallikuskeja, Pretoriassa suurlähettiläänä toimiva **Anne Lammila** summaa. Täsmennyksenä hän kertoo, että Suomi sekoitetaan usein muihin Pohjoismaihin.

Suomi nähdään yleisesti myönteisesti, sen sijaan Euroopan unioni kantaa Etelä-Afrikassa kolonialismin painolastia.

– EU:n katsotaan olevan osa länttä, ja Etelä-Afrikka haluaa olla lännen vastaisessa rintamassa. Se juontaa juurensa apartheidin aikaan. Koetaan, ettei EU välitä Afrikasta muulloin kuin silloin, kun sieltä tarvitaan jotain, Lammila sanoo.

Historia ilmenee myös suhtautumisessa Ukrainan sotaan. Valtapuolue-ANC:n vaikuttajat näkevät, että heitä yritetään saada Venäjän vastaiseen rintamaan, vaikka Ukrainan sota on etäällä ja maailmassa on paljon muitakin ongelmia.

Etelä-Afrikka on noussut Suomen tärkeimmäksi kauppakumppaniksi Afrikassa.

Lammilan mukaan tavallista kansaa kiinnostaa sodan vaikutukset heidän omaan elämäänsä eli lähinnä hintojen nousu. Monet ajattelevat sodassa asetelman olevan Nato vastaan Venäjä, jolla on oikeus puolustaa omia etujaan.

Sen sijaan monet koulutetut ihmiset, valveutunut lehdistö sekä kansalaisjärjestöt tuomitsevat Etelä-Afrikan hallituksen näkemykset ja pitävät suorastaan nolona, ettei maa ole äänestänyt YK:ssa Venäjän tuomitsevien päätöslauselmien puolesta.

Sama maan nuiva asenne länteen näkyy myös suhtautumisessa maailman talousmahtien kilpailuun.

– Täällä näyttäisi, että maailma saattaisi olla jakautumassa länteen ja toiseen ryhmittymään, joka toimii Kiinan johdolla. Etelä-Afrikan valinta liittyi siihen, että maa kuuluu Kiinan tapaan Brics-leiriin.

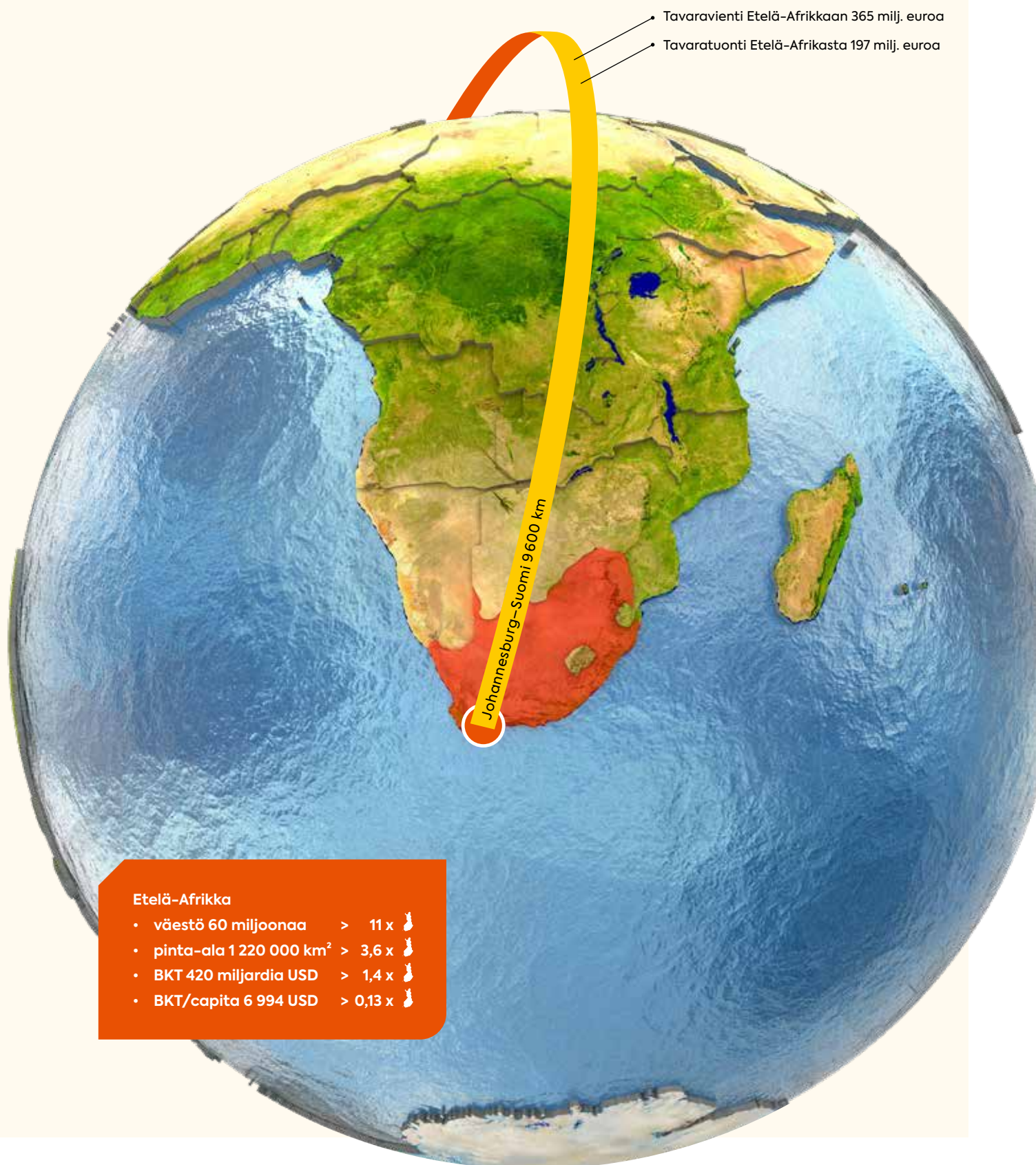
Kokonaisratkaisuja Suomesta

Etelä-Afrikka on noussut Suomen tärkeimmäksi kauppakumppaniksi Afrikassa. Lammilan mukaan suurlähetystö tekee yhdessä Business Finlandin kanssa töitä viennin kaksinkertaistamiseksi. Maassa on läsnä 35 suomalaisyritystä, tilaa riittäisi suuremmalle joukolle.

Hän uskoo, että bisnesympyröissä *Made in Finland* -leima on valtti. Se lähtee jo siitä, että Suomi ei koskaan ole ollut siirtomaavalta. Tämän ajan saavutuksista esiin nousee osaaminen ja yritysten vastuullinen toiminta.

Markkinoita riittää, sillä maassa tarvitaan suuria panostuksia infrastruktuuriin ja älykaupunkien rakentamiseen. Myös esimerkiksi kaivostoiminnan digitalisoinnissa markkinat ovat isot ja valtionhallinnon modernisointiin on suuri tarve. Lammila kannustaa yrityksiä lyöttäytymään yhteen ja tarjoamaan näihin kokonaisratkaisuja.

– Tänne pitäisi tarjota kaupallisesti testattuja isompia konsepteja, joissa suomalaisyritykset tekisivät yhteistyötä. ✕

Brasilia pitää ovet avoinna

São Paulon -konsulaatin päällikkö **Kari Puurunen** muistuttaa faktasta, että suurimmalla osalla Brasilian 215-miljoonaisesta väestöstä ei välttämättä ole mitään käsitystä Suomesta.

Hänen mukaansa ominaisuudet, jotka kaikissa yhteiskuntaluokissa Suomeen assosioidaan – jos ylipäättään jotain tiedetään – ovat kylmyys ja ilmaston karuus. Toinenkin vahva muistijälki löytyy.

– Formula on maassa lähes kansallisuurheilu. Meidän formulakuskimme ovat tärkeitä Suomi-kuvan lähettäjiä, heidät tunnetaan laajasti, Puurunen sanoo.

Brasiliassa on kuitenkin suuret sosiaaliset erot ja tietämyksen aste vaihtelee. Koulutetumpi ylempi keskiluokka on paremmin perillä maailmasta oman päivittäisen elinpiirinsä ulkopuolella. Heidän keskuudessaan käsitys Suomesta on yleisesti erittäin hyvä ja maata katsotaan jopa ihaillen.

– Suomi nähdään hyvin edistyneenä maana, josta tunnetaan hyvä koulutusjärjestelmä, sukupuolten välinen tasa-arvo, vauraus sekä luonto. Sekin tiedetään, että Suomi on turvallinen paikka elää.

Suomi nähdään yhtenä Pohjoismaista, ei niinkään osana EU:ta. Unioni ei profiloidu poliittisena toimijana, vaan kauppakumppanina ja kauppamahtina. Esimerkiksi EU:n ja Mercosur-maiden kauppaneuvotteluista uutisoidaan laajasti ja esiin tuodaan myös sopimukseen liittyviä ympäristökysymyksiä.

– Eikä aina myönteisessä valossa. Eri-
laiset intressiryhmät kuten maatalous-
tuottajat reagoivat välillä huonosti EU:n
kauppalinjauksiin. Ne näkevät niissä jopa
kolonialistista toimintaa ja sen, että Brasi-
liaa kohdellaan epäoikeudenmukaisesti.

Alueellisena suurvaltana Brasilia voi
tehdä omaehtoista politiikkaa. Sillä on
myös merkittävä globaali rooli Brics- ja
G20-maana.

– Brasilian ulkopolitiikan tavoitteena
on pitää kanavat auki kaikkiin maailman
valtakeskuksiin ja säilyttää itsellään
toimintavapaus kansainvälisessä politi-
kassa. Se selittää myös sitä, ettei Brasilia
ole ottanut Venäjän hyökkäykseen jyrkän
tuomitsevaa kantaa.

Myös talousmahtien välisessä kamppai-
lussa Brasilia haluaa pitää ovet avoimena.

– Täytyy muistaa, että Kiina on Brasilian
tärkein kauppakumppani, mutta myös
Yhdysvallat ja Euroopan unioni ovat kaup-
pakumppaneina tärkeitä, siksi Brasilia ei
halua valita leiriään.

Houkuttimena markkinatalous ja oikeusvaltio

Suomen vienti Brasiliaan on kaksinker-
taistunut vuodesta 2018 miljardiin euroon,
mutta enemmänkin olisi mahdollista
saavuttaa. Puurunen kannustaa suomalai-
syrityksiä valtaville markkinoille muis-
tuttamalla, että Brasilia on Latinalaisen
Amerikan suurin talous, aito markkinatalo-
us, demokratia ja oikeusvaltio.

– Suomesta viedään Brasiliaan teknolo-
gisesti korkeatasoisia tuotteita erityisesti
metsä- ja kaivosteollisuudelle, energia-
sektorille sekä verkkopuolelle, Puurunen
sanoo. Kasvavia mahdollisuuksia hän
näkee erimerkiksi vihreässä teknologiassa
sekä biotaloudessa.

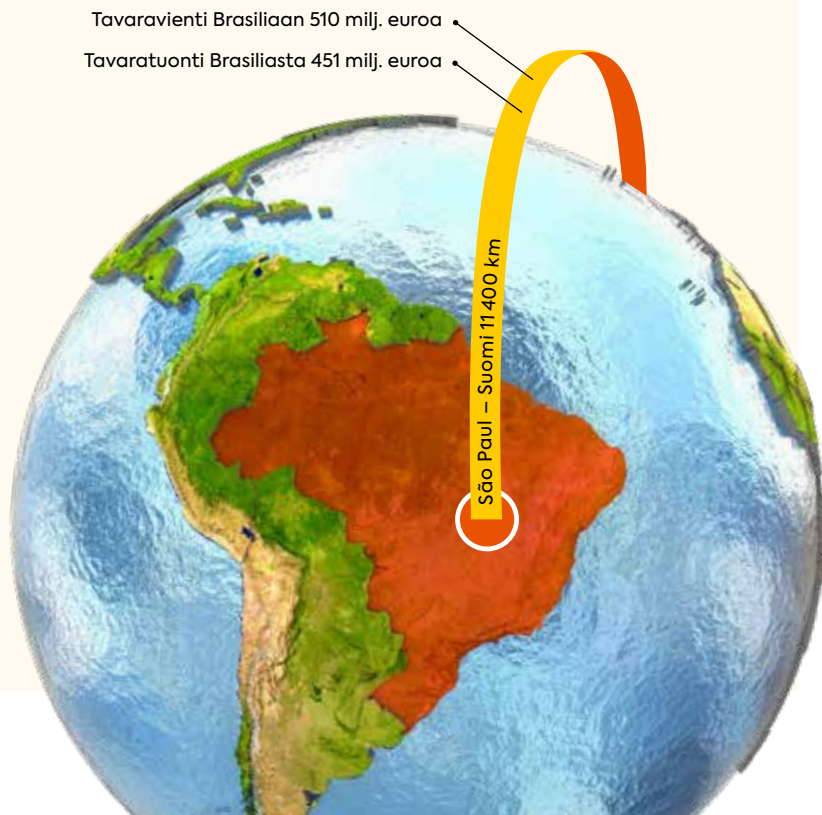
– Mahdollisuudet ovat huikeita.
Kyseessä ei ole niinkään kilpailutilanne
brasilialaisten yritysten kanssa, vaan
suomalaisyritykset voivat tarjota sellaista
teknologiaa, joka mahdollistaa niiden
oman kilpailukyvyyn kasvattamisen. ✕

Brasilia

- väestö 214 miljoonaa > 39 x 🐾
- pinta-ala 8 516 000 km² > 25 x 🐾
- BKT 1 609 miljardia USD > 5,4 x 🐾
- BKT/capita 7 519 USD > 0,14 x 🐾

Tavaravienti Brasiliaan 510 milj. euroa

Tavaratuonti Brasiiliasta 451 milj. euroa

Kiina ei näe EU:ta yhtenäisenä

1,4 miljardin asukkaan maa on väkisinkin monenkirjava. Silti voidaan sanoa, että keskivertokiinalaiselle Suomi on kaukainen maa, jota ei tunneta kovin hyvin. Niille, joilla Suomesta on mielikuva, se on positiivinen.

– Jos Suomi jostain tunnetaan, se on pohjoisesta luonnosta, revontulista ja Lapin joulupukista. Myös korkealuokkainen koulutus ja opetussektori herättävät mielenkiintoa. Sekin saatetaan tietää, että me olemme hyvinvointiyhteiskunta, missä ihmisillä on tasavertaiset mahdollisuudet. Vanhoilta peruilta Nokiakin on monille vielä tuttu, suurlähettiläs **Leena-Kaisa Mikkola** Suomen Pekingin-suurlähetystöstä kertoo.

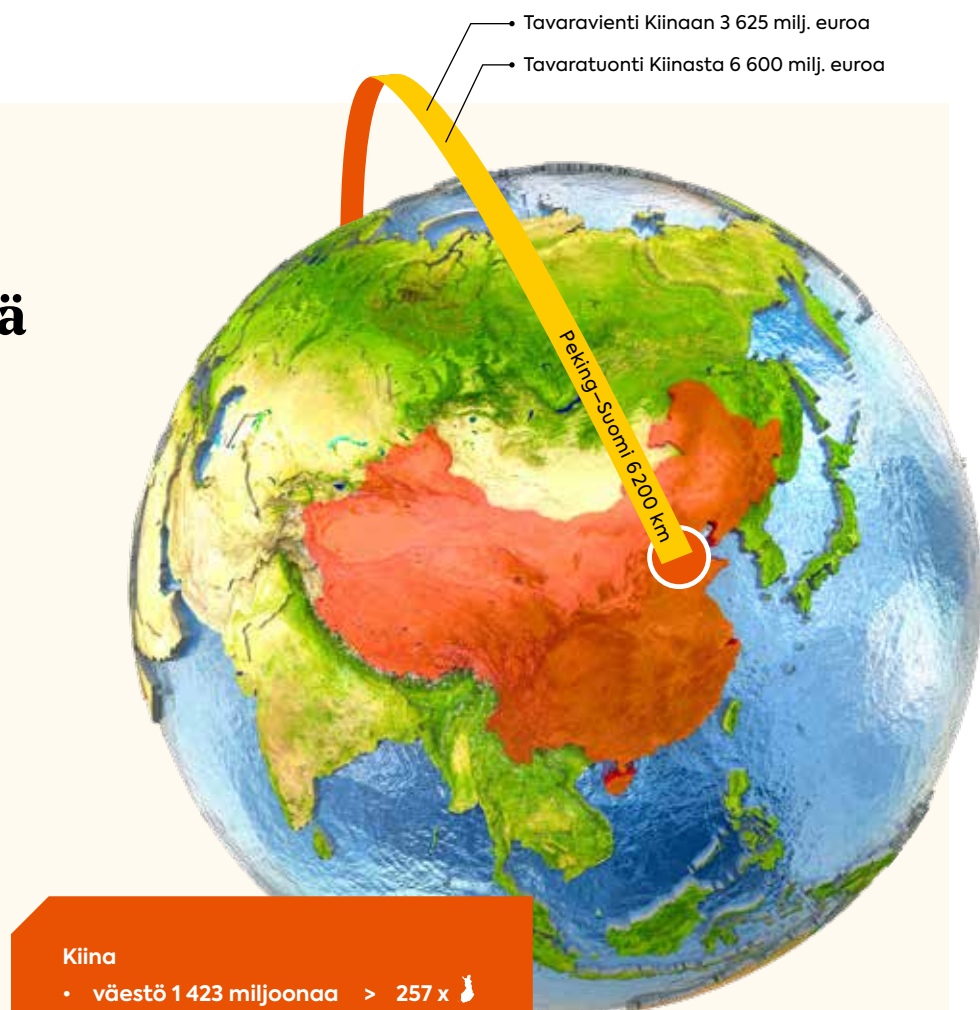
Myös Euroopan unioni on monille vieras, eikä välttämättä ole selvää, että Suomi sen jäsenmaana noudattaa yhdessä sovittuja politiikkalinjauksia ja eurooppalaisia normeja.

Mikkola kertoo, että Kiinassa ajatellaan Euroopasta lähtökohtaisesti positiivisesti. Näkemykseen on kuitenkin tullut muitakin sävyjä esimerkiksi vuoden 2015 pakolaiskriisin ja brexitin myötä. Myös erilainen tapa hoitaa koronapandemiaa on kääntänyt mielikuvaa negatiivisempaan suuntaan.

Sekin painaa, että EU nähdään yhä enemmän Yhdysvaltain liittolaisena. Kiina haluaa silti rakentaa suhteita unioniin.

– Suurvaltakilpailu Kiinan ja USA:n välillä ei helpota tilannetta EU:n kannalta. Toisaalta vaikka EU:lla on yhteinen kauppapolitiikka, sitä ei täällä nähdä samanalaisena yhtenäisenä toimijana talous- ja kauppasuhteissa kuin Yhdysvallat ja Kiina.

Ukrainan sota on herättänyt Kiinassa valtavasti huomiota. Kun sota alkoi, Venäjää ymmärrettiin tiedotusvälineissä ja sosiaalisessa mediassa, sodan juurisyynä

Kiina

- väestö 1 423 miljoonaa > 257 x 🇫🇮
- pinta-ala 9 597 000 km² > 28 x 🇫🇮
- BKT 17 743 miljardia USD > 59 x 🇫🇮
- BKT/capita 12 556 USD > 0,23 x 🇫🇮

pidettiin Yhdysvaltoja ja Natoa. Sodan pitkittyessä raportointi on muuttunut astetta monipuolisemmaksi.

Virallisesti Kiina haluaa kuitenkin tasapainoilla ja esiintyä neutraalina toimijana, joka toivoo maailmaan rauhaa. Kiina puhuu myös kansallisen suvereniteetin loukaamattomuudesta, mikä on ollut sille jo vuosikymmenten ajan tärkeä periaate.

Sodan johdosta asetettuihin pakotteisiin Kiinalla on yleisluonteinen näkemys, jonka mukaan pakotteita ei pidetä hyvänä toimintatapana kansainvälisessä politiikassa.

Vastuullisuus toimii myyntiargumenttina

Positiivinen maakuva antaa Mikkolan mukaan hyvät lähtöasetelmat suomalaisille

yrityksille Kiinan markkinoille. Vastuullisuusnäkökulmat voivat toimia myyntiargumentteina.

– Esimerkiksi vihreä siirtymä, puhdas teknologia ja kiertotalous tulevat aina esille tapaamisissa kiinalaisten viranomaisten kanssa. Niille on täällä kasvavaa kysyntää.

Kiinan markkinoilla arvioidaan olevan noin 400 suomalaisyritystä, Mikkola lupaa uusillekin tulokkaille suurlähetystön tukea.

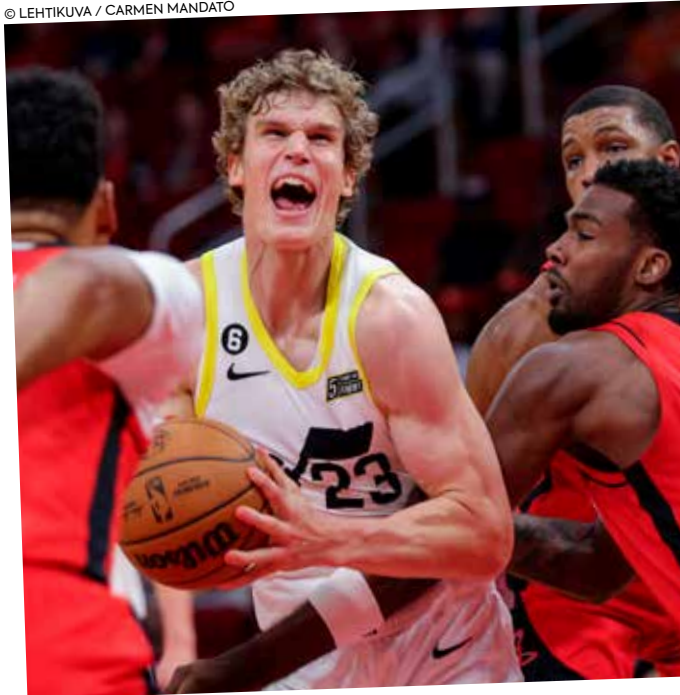
– Kilpailu on kovaa. Joillakin sektoreilla valtio-omisteisten yhtiöiden rooli on hallitseva, ja liiketoimintaympäristön kehitykseen liittyy epävarmuuksia. Täällä on paljon mahdollisuuksia monilla sektoreilla, mutta yritysten on hyvä tunnistaa myös riskit, Mikkola painottaa. ✕

Suomelta puuttuu vain supertähti

Suomi-kuvaa ei rakenneta huutelemalla sloganeja tuuleen vaan tiukasti sisältö edellä.

✍ Pekka Vanttinen

© LEHTIKUVA / CARMEN MANDATO

Suomalaisten sanotaan olevan herkkänahkaisia ja alemmuuskompleksisia. Meitä kiinnostaa kovasti mitä meistä sanotaan ja ajatellaan. Moitteista loukkaannumme. Jos kehutaan, nolestumme. Ei tehdä tästä numeroa. Onko sillä lopulta väliä, millainen kuva meistä maailmalla leviää?

Paljonkin, ja aivan tutkitusti, vakuuttaa ulkoministeriön maakuvayksikön asiantuntija **Meira Pappi**.

– Maakuva vaikuttaa muun muassa poliittisiin ja taloudellisiin päätöksiin, haluan investoida, perustaa virasto, käydä kauppaa, ostaa suomalaisia tuotteita tai muuttaa tänne.

Ulkoministeriön maakuvayksikössä seurataan Suomi-kuvan kehittymistä. Tuorein selvitys kartoitti kansainvälisesti orientoituneiden henkilöiden näkemyksiä kymmenessä maassa viimeisen vuoden aikana.

– Suomi-kuva on nyt erittäin myönteinen. Poikkeuksellista verrattuna muihin maihin on se, että kuva on hyvin samanlainen sekä pelkkien mielikuvien varassa olevien että Suomea oikeasti tuntevien keskuudessa, Pappi vakuuttaa.

Nousu on ollut merkittävää noin vuodesta 2019. Sitä ennen oltiin kymmenisen vuotta junnattu samoilla pisteillä ja sijoilla. Voitaneen sanoa, että viiden naisministerin kuvilla ja onnellisuustutkimuksilla on nykytrendin kanssa tekemistä, kuten myös NATO-hakemuksella.

Yhtä kaikki, Suomea pidetään yhdenvertaisena, tasa-arvoisena, liberaalina edelläkävijänä. Laaduk-

kaan koulutuksen maana, jolla on hyvä hallinto ja joka tekee ympäristö- ja ilmastotekoja. Emmekä ole puhumattomia, kylmiä ja umpimielisiä.

– Suomalaisia pidetään ystävällisinä ja sydämellisinä. Yleisimpiä luonnehdintoja ovat hard-working ja honest, kertoo Pappi uusinta tutkimusta.

Kuvan todellisuutta voi tykönään miettiä. Mutta tuolta se ulospäin näyttää. Maakuva-ammattilaisen tavoin Meira Pappi kääntää suomalaisten kriittisyyden myönteiseksi ominaisuudeksi, vaikka välillä vähän turhauttaa.

– Suomen vahvuus on hanakkuus tarttua epäkohtiin. Kehuttaessa monet sanovat, että asiat eivät oikeasti ole hyvin. Haluamme kuvamme perustuvan faktoihin, ja se on hyvä asia. Mutta joskus on hukassa kokonaiskuva – siinä kuvassa olemme tosi hyviä. Puhtaan Pisa-tulosten romahtamisesta, vaikka Suomi on edelleen OECD-maiden kärkeä. Esimerkiksi yhdistelmää, missä sekä lukutaito että onnellisuus ovat molemmat korkealla tasolla ei muualla ole. Maailman onnellisin maa ei tarkoita ongelmattomuutta. Mutta muualla ne ongelmat ovat isompia.

Pieni tuntematon

Maakuvan rakentumisessa ja säilymisessä on pari nyrkkisääntöä. Käsitys maasta syntyy nuorena, noin teini-iässä. Kuva voi peitota faktat ja on varsin pysyvä, kohu sinne toinen tänne ei sitä vielä horjuta. Maine voi kolhiintua, mutta peruskuva pysyy.

Maakuva on kuitenkin eri asia kuin tunnettuus. Siinä Suomella on Papin mukaan tekemistä. Vaikka

© ROVIO

mielikuvat Suomesta ovat positiivisia, keskimäärin joka kolmas ei tiedä Suomesta mitään. Se on alle globaalin keskiarvon.

– Toinen heikkoutemme on kulttuuri. Mielikuvia kaupunki- ja ruokakulttuurista, taiteesta, historiallisista kohteista, myös urheilukulttuurista, mitataan. Niissä pisteemme ovat selvästi huonompia kuin muissa asioissa, läpi kaikkien tutkimusten. Suomea ei pidetä kulttuurimaana. Tämä on iso ongelma esimerkiksi osajahoukuttelussa.

Pappi kohdistaa peilin myös maakuvan tekijöihin.

– On korostettu innovaatioita ja teknologista osaamista. Ne ovat tärkeitä, mutta tulee niistä hieman kuiva ja kylmä olo. Kukaan ei valitse asuinmaata niiden perusteella. Kulttuuriset asiat merkitsevät, jo siitä asti, kun mielikuvat nuorena muodostuvat. Ensimmäisinä vaikuttavat populaarikulttuuri, julkiset. Metallimusiikin myötä on moni tullut tänne töihin, on kiinnostuttu maasta jonkin bändin kautta. Luodessaan kiinnostavuutta ja elämyksellisyyttä kulttuuri on ensisijainen tapa kiinnittyä maahan – ja myös kestävin, Pappi kuvailee. Asialle on ministeriöissäkin herätty.

Suomella on pienissä genreissä isoja nimiä, saariahosta rovanperään, mutta se iso tähti uupuu. Nykyisen pääministerin vaikutuksesta ei vielä ole tutkittua tietoa. Kuinka pitkälle politiikan julkisuus ylettää ja kuinka pysyvää se on? Väheksyä ei voi myöskään isoja kuluttajabrändejä. Ruotsilla on ollut runsaudenpulaa ja Suomikin pääsee sen myötä nauttimaan vahvasta pohjoismaisesta brändistä.

Maakuvan
täytyy perustua
faktoille.
Emme tee
propagandaa
tai spinnaa.

Maakuva muodostuu myös sattumuksien kautta. Kun jalkapalloilija **Christian Eriksen** saa sydänkoh-
tauksen kesken EM-ottelun ja suomifanit ryhtyvät
huutamaan hänen nimeään, myönteinen vaikutus on
suurempi kuin millään kampanjalla ikinä.

Faktat perustana

Tapaus oli oppikirjaesimerkki yksittäisten ihmis-
ten käytöksen merkityksestä. Suunnitellummin
rakennustyötä tehdään ulkoministeriön maakuvayk-
sikössä.

– Lähtökohtaisesti maakuvan täytyy perustua
faktoille. Emme tee propagandaa tai spinnaa, vaan
näkökulmamme on journalistisempi. Vaikeita asioita
ei toki tarkoituksella nosteta esiin. Mutta jos ne tu-
levat eteen, emme kiellä. Kerromme, kuinka seikkoja
koetetaan korjata. Rehellisyys luo uskottavuutta,
kuvailee Pappi yksikön työtä.

Ensimmäinen pohdinta on asioiden kiinnostavuus
ulkomaalaiselle. Ei tehdä itseisarvoista viestintää
huutelemalla sloganeja tuuleen. Mennään sisältö
edellä, olkoon se sitten hyötyä tai huvia. Kampan-
joiden sijaan painotetaan oikeita tekoja ja tun-
nustuksia. Tällainen on esimerkiksi Hän Honours
-kiitosdiplomi, jolla Suomen edustustot huomioivat
yhdenvertaisuustyötä ympäri maailmaa.

– Miksi tuottaisimme markkinointikampanjan,
kun voimme tehdä oikeasti hyvää – ja saamme siinä
sivussa mediahuomiota, Pappi kiteyttää.

Lisäksi edustustoja avitetaan puhepointeilla ja
infopaketeilla vaikkapa neuvoloista tai arjen digi-
taalisuudesta. Olennaista on oikea kohdennus eri
yleisöille, ikäryhmille ja kieli- ja maantieteellisille
alueille.

– Pohjoismaissa ei kannata puhua tasa-arvos-
ta samalla tavalla kuin vaikka Kaakkois-Aasiassa.
Mietimme paljon millä viestillä menemme. Emme
käännyttä tai lähde ristiretkelle.

Oma viidakkonsa on sosiaalinen media.

– Se on taiteilua. Kaikissa keskusteluissa ei voi olla
mukana, eikä kaikkeen pidä puuttua. Joskus väärin
tietojen oikominen antaa virheellisille käsityksille
vain lisää näkyvyyttä. Välillä voi myös tuntua tur-
vallisemmalta olla sanomatta mitään, mutta silloin
profiloitumisen paikka jää käyttämättä. On tärkeää,
että suomalaiset ovat itse äänessä, sillä jos emme
ole itse kertomassa tarinaamme, joku muu tekee sen
puolestamme, Meira Pappi toteaa. ✕

KEHITYKSEN VÄÄRÄ SUUNTA

Mielikuva Suomesta vaativien vientituotteiden valmistajana ja korkeasti koulutettujen osaajien maana ei täysin vastaa todellisuutta.

✍ Sami Laakso ✍ Birit Sarre

Korkean kustannustason maana tunnetussa Suomessa pitäisi olla tuotantoketjun yläpäässä ja keskittyä suuren arvonlisän tuotteiden kehittämiseen ja valmistamiseen. Usein toistettu hokema kuulostaa loogiselta, mutta käytännössä kehitys on vienyt toiseen suuntaan.

Pellervon taloustutkimuksen ennustepäälikkö **Janne Huovari** luonnehtii, kuinka Suomesta on tullut enemmän raaka-aineiden ja välituotteiden viejä ja vähemmän korkean teknologian viejä. Muutoksella on seurauksensa, sillä kehitys on tarkoittanut talouden hitaampaa kasvua.

– Olemme pudonneet myös tuottavuusmielessä maailman eturintamasta, Huovari sanoo.

Tilastojen karu kieli

Kehityssuunta näkyy tilastoissa. Korkean teknologian tuotteiden osuus Suomen kokonaisviennistä on pudonnut 20 prosentin huipputasolta 7–8 prosentin tienoille. Laskutrendi alkoi jo vuonna 2008.

Luvuista ilmenee, kuinka Nokian kännykkäbisneksen loppuminen aiheutti suuren rakennemuutoksen, jonka vaikutukset ovat olleet pitkäkestoisia. Myös pitkään ylijäämäisenä ollut vaihtotase kääntyi alijäämäiseksi ja pysyi miinuksella aina vuodesta 2011 vuoteen 2020 saakka. Suomen ulkomaankaupan vaihtosuhte, eli vientihintojen suhde tuontihintoihin, heikkeni pitkään mutta on viime vuosina jonkin verran vahvistunut.

– Nokian romahduksesta talouteen tuli suuri shokki. Sen jälkeen metsäteollisuustuotteiden, öljyjalosteiden ja kaivannaisteollisuuden sekä metalliteollisuuden perustuotteiden viennit ovat pärjänneet. Tässä on auttanut osittain myös Venäjältä tuodut halvat raaka-aineet, Huovari sanoo.

→

Vaikka kehitys on vienyt huonompaan suuntaan, Huovari painottaa, että Suomessa valmistetaan edelleenkin myös monia maailmanmarkkinoilla menestyviä huipputuotteita.

– Suomessa on osaamista ja talous pyörii melko hyvin, mutta olemme hieman jääneet polkemaan paikoillemme.

Rakennemuutos metsässä

Esimerkiksi perinteisesti vahva metsäsektori on menestynyt. Viime vuonna alan osuus Suomen koko tavaraviennistä oli 19 prosenttia, ja tänä vuonna yritykset ovat raportoineet ennätystuloksista. Silti metsäteollisuudessakin on jouduttu ottamaan askelia, jotka kaikki eivät ole johtaneet arvoketjussa ylemmäs.

Digitalisaation edetessä korkeamman arvonlisän paperin kysyntä maailmalla on ollut pitkäkestoisessa alamäessä, ja se on pakottanut paperitehtaiden sulkemiseen Suomessa. Sen sijaan pakkausmateriaalien ja sellun kysyntä on kasvanut.

Kehitystä kuvaa myös syksyinen uutinen Stora Enson miljardiluokan investoinnista, jolla yhtiö muuttaa Oulussa paperikoneen selluntuotantoon. Positiivisen investoinnin merkitystä väheksymättä voi silti kysyä, pitäisikö Suomen talouden yleisemmin kyetä tuottamaan myös arvopakettien sisältöjä eikä vain niiden kuoria?

– Metsäteollisuudessa tehdään hyvää työtä. Siitä huolimatta se on pitkälti bulkkituotantoa, jonka jalostusarvo jää alhaiseksi, Huovari toteaa.

Palvelut paikkaavat

Kehitys ei näytä yhtä huolestuttavalta, kun huomioidaan tavaraviennin lisäksi myös palvelut.

Niiden osuus Suomen kokonaisviennistä lähentelee jo 30 prosenttia, mikä osaltaan paikkaa tavaraviennin arvonlisän pienenemistä.

Osittain sekä tavaraviennin huonompi että palveluviennin parempi kehitys voivat juontaa samasta lähteestä. Nokian murroksen myötä yhtiön työntekijöitä siirtyi paljon ohjelmistopuolelle, mikä on kasvattanut palveluvientiä.

Aika ajoin Suomessa kuitenkin haikaillaan ”uuden Nokian” perään. Toivotaan, että syntyisi yritys tai ala, joka kääntäisi kehityksen suunnan.

Yhdeksi sellaiseksi on hahmoteltu akkuklusteria. Tulevaisuusvisioissa on kaavailtu alan koko tuotantoketjun rakentamista tänne, jolloin emme jäisi vain raaka-ainetoimittajan asemaan. Huovari kuitenkin asettelee sanojaan pitkään pohtiessaan, kuinka paljon julkisilla panostuksilla pitäisi auttaa klusterin syntymistä. Hän suhtautuu valtion kasvavaan rooliin skeptisesti.

– Jossain määrin julkisella vallalla on tehtävää auttaa tämänkaltaisen klusterin kehittämisessä, mutta valtion roolin kasvattamiseen sisältyy riski. Virkamiehet ja poliitikot eivät tiedä, mikä on tulevaisuuden voittajateknologia. Eivät sitä tiedä yrityksetkään, asia ratkaistaan markkinoilla yrityksen ja erehdyksen kautta, Huovari pohtii.

Koulutuksen alamäki

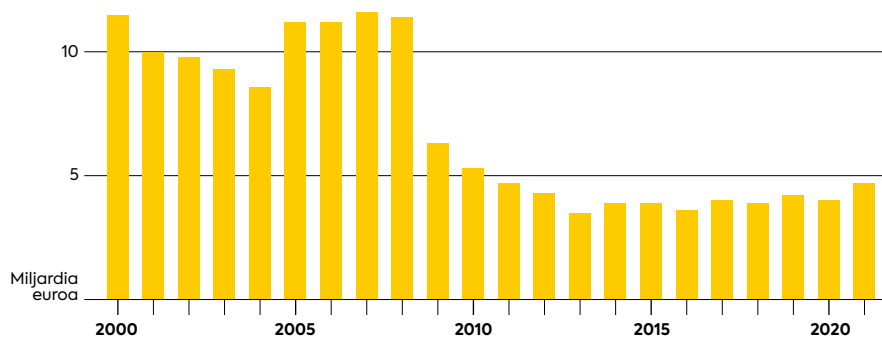
Sen sijaan valtiolla voi olla toisella tavalla keskeinen rooli, kun pyritään valmistamaan korkean arvonlisän tuotteita ja palveluja. Edessä ei ole pikataival, kun päämäärään pyritään tutkimus- ja kehitystoiminnan avulla.

Reitin nuotitus on tehty t&k-rahoituslaissa, jossa tavoitteena on nostaa sekä julkisilla että yritysten lisäpanostuksilla tutkimus- ja kehittämismenot neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä.

Se ei kuitenkaan yksin korjaa tilannetta, sillä tutkimusta ja innovaatiotoimintaa ei voi Suomessa tehdä ilman korkeasti koulutettuja osaajia. Nykyiset hartiat – ja päät – eivät siihen riitä. Käsitys Suomesta poikkeuksellisen korkeasti koulutettuna kansakuntana on osoittautunut kuvitelmaksi OECD:n tutkimuksen perusteella.

Suomalaisten nuorten koulutustaso on pudonnut jo alle OECD-maiden keskitason, kun

Korkean teknologian vienti on hiipunut

vuonna 1991 olimme vielä rankkauksen kärjessä. Nyt sijoitus on samaa luokkaa Turkin kanssa. Suomalaisista 25–34-vuotiaista enää alle 40 prosenttia on suorittanut ammattikorke- tai korkeakoulutason tutkinnon.

Teknologiaateollisuuden osaamispolitiikasta vastaava johtaja **Leena Pöntynen** sanoo, että yritykset kamppailevat jo nyt osaajapulalla ja tilanne uhkaa pahentua.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmistelemassa kestävä kasvun ohjelmassa ehdotetaan, että korkeakoulutuksen aloituspaikkoja lisättäisiin 5 400:lla vuoden 2019 tilanteeseen verrattuna.

– Teknologiaateollisuus tarvitsisi näistä paikoista 2 200. Lisäksi ohjelmassa ehdotetaan kansainvälisten opiskelijoiden määrän kolminkertaistamista. Meillä on yrityksillä ja yhteiskunnalla iso peiliin katsomisen paikka, miten me saamme nämä opiskelijat jäämään Suomeen tekemään töitä, Pöntynen sanoo.

Apua ulkomailta

Ohjelman mukaan eteneminen tarkoittaisi vuosittaista lisäystä korkeakoulujen rahoitukseen niin, että ensi hallituskauden lopulla korkeakouluihin satsattaisiin 180 miljoonaa euroa vuodessa nykyistä enemmän.

Tavoitetta 5 400 uudesta aloituspaikasta voi pitää kunnianhimoisena tai sitä voi pitää perustellusti myös alimitoitettuna. Leena Pöntynen muistuttaa kansallisesta tavoitteesta, jonka mukaan vuonna 2030 puolet nuoresta ikäluokasta olisi korkeakoulu-tettuja.

– Jotta tähän päästäisiin, aloituspaikkoja pitäisi lisätä parilla kymmenellä tuhannella vuodessa.

Eli tavoite, että puolet olisi korkeakoulutettuja, on jo siirtynyt vuoteen 2035. Joka kerta, kun päätökset jäävät tekemättä, tavoitteet siirtyvät yhä kauemmaksi tulevaisuuteen, Pöntynen sanoo. Hän näkee asialla hyvin kauaskantoisia vaikutuksia.

– Jos meillä ei ole pitkäjänteistä näkymää siihen, että Suomessa on osaajia, miksi ihmeessä yritykset tekisivät investointeja Suomeen? Osaavan työvoiman saaminen on yrityksille investointipäätöksen tärkeimpiä tekijöitä.

Eikä teknologiaateollisuuden tarve pysähdy vain korkeakoulutettuihin. Pöntynen kertoo, kuinka teknologiaateollisuuden kannalta soveltuvista tutkinnoista jää vuosittain 1 500 valmistuneen opiskelijan vaje ammatillisesta koulutuksesta valmistuvista.

Demografia ei helpota tilannetta. Jo lähivuosina peruskoululaisten määrä vähenee jopa kymmenillä prosenteilla, joten aikaa myöten se näkyy myös pidemmälle koulutettujen määrässä.

Teknologiaateollisuus laskee, että se tarvitsisi 130 000 uutta osaajaa vuoteen 2030 mennessä. Kun monilla muillakin aloilla on kasvava työvoiman tarve, kilpailu tekijöistä on kovaa. Ulkomaisten osaajien saaminen Suomeen on yksi keino ratkaista ongelmaa.

– Suomeen olisi saatava kovaa vauhtia työikäistä väestöä. Jos huoltosuhde haluttaisiin pitää vuonna 2050 samalla tasolla kuin nyt, se tarkoittaisi 47 000 työikäisen maahanmuuttoa vuosittain, Pöntynen sanoo. ✕

Osaavan työvoiman saaminen on yrityksille investointipäätöksen tärkeimpiä tekijöitä.

Mantereen mitalla MAHDOLLISUUKSIA

Australiassa kiinnostavat satamat, mineraalit ja vetytalous. Suomella on kaikkiin paljon annettavaa.

 Lotta Nuotio

Yksi Suomen edustuston vähän kieli poskessa määrittelemästä *why*:sta lähteä tekemään kauppaa Australiaan on sää. Se ei tosin loppusyksystä tehdyllä Team Finland -vierailulla oikein suosiinut, vaikka Australiassa oli kaunein kevätaika. Yritysdelegaatio vieraili eri puolilla maata, Canberrassa, Sydneyssä, Melbournessa ja New Castlessa ja jokaisessa niistä satoi, naurahtaa lähetystöneuvos **Heini Korhonen** Suomen edustustosta.

– Onneksi niitä syitä on erittäin hyviä muitakin, onhan Australia yksi maailman rikkaimpia maita ja jo eläkerahastotkin ja niistä kanavoituvat investoinnit mille tahansa sektorille ovat aikamoinen houkutin, Korhonen toteaa.

Kokoonsa nähden Australia ei ole kovin väkirikas maa, asukkaita on vähän yli 25 miljoonaa. Toisaalta

Australia tuottaa yli puolet sähköstään hiilivoimalla, mutta tähän halutaan muutos.

© ISTOCK / STEVEN TRITTON

he ovat hyvin koulutettuja ja varakkaita ja väestö kasvaa. Tämä tarkoittaa myös lisää infrastruktuuria monella sektorilla.

– Yleiset näkymät ovat hyvät, rakenteet kunnossa ja täällä ollaan sopivasti hieman takamatkalla digitalisaatiossa ja automaatiassa. Juuri meidän tuotteillemme ja ratkaisuillemme on siis kysyntää, Korhonen tiivistää.

Vaikka Australia sijaitsee meistä kaukana ovat yhteistyön mahdollisuudet jo melko hyvin Suomessa tiedossa. Lokakuun lopulla järjestetylle vienninedistämisvierailulle osallistui 14 yrityksen delegaatio.

Digitalisaatio ja vakaat näkymät siis houkuttelevat, mutta mille aloille suomalaisyritysten tulisi erityisesti tähyillä?

Satamat ovat elinehto

Australia on täysin riippuvainen merireiteistä ulkomaankaupassaan, joten satamat ovat elinehto. Niihin investoidaan isosti ja niitä muutetaan parhaillaan modernimmiksi. Tämä nähtiin myös vierailulla New South Walesin osavaltion pääkaupunki Sydneyssä, jossa on lanseerattu kunnianhimoinen satamastrategia.

– Ennen ei tällaista yhtenäistä suunnitelmaa ollut. Satamissa on valtava määrä toimijoita, järjestelmät eivät ole keskustelleet keskenään. Nyt kysyntää on

uusille digitaalisille järjestelmille. Ne esimerkiksi järjestelivät ja nostavat tehokkaasti ja mahdollistavat koko sataman toimimisen yhteen laivat mukaan lukien, Korhonen kertoo.

Koska Suomikin on riippuvainen meriliikenteestä ja satamistaan, on meillä niihin osaamista. Myös satamia ja meriliikennettä koskevat lisääntyvät ympäristövaatimukset, joten tarve on kova saada logistiikkaketjua vihreämmäksi.

Nimenomaan tähän suomalaisyrityksillä on merkittävä määrä teknologiaa, korostaa vierailulle osallistunut **Helena Sarén** Business Finlandista.

– Käynnissä on kokonaisvaltainen meriliikenteen hiilineutraaliuskehitys, ja Suomessa meriliikenneklusteri on vahva, aina laivanrakennuksesta operointiin, polttoaineisiin ja satamatoimintoihin. Osa satamista, joissa vierailulla kävimme, olivat hyvin edistyskellisiä, mutta osa oli kyllä digitalisaation ja teknologian osalta meitä jäljessä. Osaamisellemme on todellakin kysyntää, Sarén sanoo.

Hiiliriippuvuudesta vedyn viejäksi

Australian tänä vuonna aloittanut hallitus painottaa ilmastotoimia ohjelmassaan ja investoi tuntuvasti energia-alan uudistamiseen. Australia tuottaa yhä yli puolet sähköstään hiilivoimalla, mutta tähän

© SHUTTERSTOCK

Litiumin ja Spodumenen louhinta- ja käsittelylaitos Ravensthorpessa Länsi-Australiassa.

halutaan muutos. Australia tahtoo maailman johtavaksi vedyn viejäksi.

Tarkoituksena on joko tuottaa tai jatkojalostaa vetyä esimerkiksi synteettiseksi polttoaineeksi. Tähän tarvitaan paljon teknologiaa, uutta ja modernia infrastruktuuria sekä digitaalista osaamista.

– Ajatukset vedyn osalta kuulostavat mielestäni hyvin samanlaisilta kuin Suomessa. Molemmilla on mahdollisuus tuottaa runsaasti vetyä uusiutuvalla energialla, molemmat kehittävät uusia liiketoimintamahdollisuuksia vedyn pohjalta ja pohtivat laajasti vetytalouden roolia tulevaisuudessa. Siksi myös tutkimusyhteistyön mahdollisuudet ovat tuntuvat, sanoo Sarén.

Hiilineutraaliustavoitteet näkyvät muussakin kuin energiantuotannossa. Koko yhteiskunta käy läpi nopeaa ja laajaa sähköistämistä niin liikenteessä kuin muussakin infrastruktuurissa.

– Meidän maakuvatyötä tekevien haasteena on, että yritysten tuotteet ja ratkaisut ovat paljolti suuren yleisölle näkymättömiä. Silti ne ovat

oleellinen osa toimivaa yhteiskuntaa ja teollisuutta, sitä perusosaamista, joka mahdollistaa vaikkapa juuri tulevaisuuden kaupungit ja satamat. Markkinoinnissa pitäisi tavallaan keksiä, miten tehdä suomalaisesta insinööritoiminnasta vetävämpää, Heini Korhonen pohtii.

Mineraalit ovat kriittisiä

Vetävää tai ei, myös mineraaleihin ja kaivosteollisuuteen liittyvälle perusosaamiselle löytyi vierailulla kiinnostusta. Australiassakin on kiinnostusta akkuarvoketjujen rakentamiseen, jota Suomi on jo useamman vuoden tehnyt.

Kriittiset mineraalit ovat välttämättömiä myös käynnissä olevalle yhteiskunnan sähköistämiselle, joka puolestaan on edellytys hiilineutraaliudelle.

– Isommin ajatellen tästä voisi avautua jopa aivan uudenlainen pelikenttä, jolla voimme miettiä mitä tehdä yhdessä. Myös digitalisaatio kytkeytyy oikeastaan vähän kaikkeen, hiilineutraalius vaatii älykkäitä laitteita, esimerkiksi jo energiansäästöä. Vierai-

Australia tarvitsee strategisia kumppaneita arvopohjansa jakavista maista.

lulla kävi ilmi, että Australiassa katsotaan Suomeen päin myös investointimielessä, Sarén kertoo.

Vierailulla avautui myös konkreettisia yhteistyömahdollisuuksia, isojenkin paikallisten yritysten kanssa ja liittyen käynnissä olevien hankkeiden kilpailutuksiin. Niihin osallistumiseksi paikallinen kumppani on ehdoton edellytys.

Strateginen kumppani?

Viime vuosina Australian suhteet tärkeään kauppakumppani Kiinaan ovat olleet vaikeat. Kiinan asettamat tuontikiellot ovat nostaneet kouriintuntuvasti esiin sen, että Kiina-riippuvuuden vähentämiseksi Australia tarvitsee strategisia kumppaneita arvopohjansa jakavista maista. Suomi, myös osana Euroopan unionia, on Australialle ehdottomasti tällainen.

– Myös EU pyrkii vähentämään Kiina-riippuvuuttaan, joten Australia on potentiaalinen myös kumppanina Aasian ja Tyynenmeren alueelle tehtävässä liiketoiminnassa. Pitäisi tavoitella yhdessä kehitettyjä ja tuotettuja hiilineutraaleja ratkaisuja Euroopan ja Aasian markkinoille. Strateginen kumppanuus tarkoittaa myös tutkimustyötä, joka on vähähiilisyiden osalta jo käynnistynyt maan yhdessä tärkeimmistä yliopistoista, Sydneyn UNSW:ssä, Sarén kertoo.

Maailmantilanteen kehitys on viimeistään saanut Australian pohtimaan myös omaa valmistavaa teollisuuttaan. Se on valtaosin siirtynyt muihin maihin, oman valmistavan teollisuuden osuus on vain viitisen prosenttia bkt:sta.

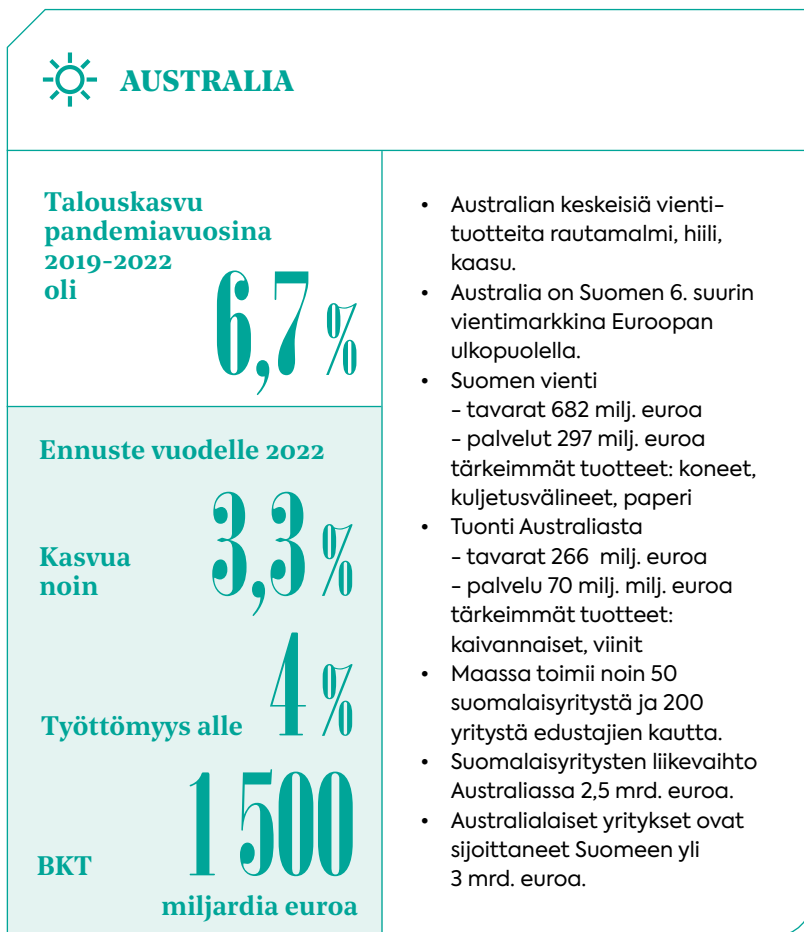
– Jo edellinen hallitus aloitti isot investoinnit valmistavan teollisuuden tuomiseksi Australiaan ja uusi hallitus jatkaa panostuksia. Tässäkin Suomessa on loistava tilaisuus, meillä on parhaat raskaan teollisuuden koneet ja laitteet. Suunnitelmat vedyn suhteen auttavat uuden teollisuuden synnyttämistä ja mahdollisesti myös teollisuuden uudelleensijoitumista alueelle, jolla on tarjottavana edullista energiaa ja vetyä, Korhonen sanoo.

Vapaakauppasopimuksia Australialla on jo kattava verkosto, mutta merkittävistä kauppakumppaneista sellaista ei vielä ole EU:n kanssa. Sopimusneuvot-

telut ovat kuitenkin pitkällä ja tavoitteena on saada ne päätökseen ensi vuoden alkupuolella ja sopimus voimaan keväällä 2024. Sopimus olisi tärkeä paitsi yritysten kannalta myös geopolitiittisesti.

Yhteistyön mahdollisuuksia siis riittää mantereen mitalla mutta on hyvä muistaa, että emme ole ainoita, muistuttaa Business Finlandin Sarén.

– Apajilla on muitakin, on liikuttava ja hakeuduttava verkostoihin rivakasti. Meillä ei tietenkään ole yksinoikeutta tällaisiin ratkaisuihin tai osaamiseen, niitä kehitetään eri puolilla maailmaa. Mahdollisuus on valtava, mutta se ei tule itsestään. ✕

Ilmassa on suuria mahdollisuuksia

Halton myy ilmaa – ja samalla hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta. Yrityksen sisäilmaratkaisuille voi olla tulevaisuudessa käyttöä myös Australian vihreän vedyn tuotantolaitoksilla.

✍️ Matti Välimäki 📧 Janne Nykänen

Haltonin **Sami Piirainen** on bongannut Brisbanen lentokentän kreikkalaisesta ravintolasta oman firman tuotteen.

– Ravintolassa on suuri avogrilli, josta tulee tietenkin paljon savua. Sen yhteydessä on meidän ilmanvaihtolaitteemme, keittiöhuuva. Ehkäpä käyn vielä mainitsemassa henkilökunnalle asiasta, Piirainen myhäilee.

Palaamme takaisin Brisbanen lentokentälle vähän myöhemmin. Mutta ensiksi sukellamme hieman syvemmälle ilmanvaihdon maailmaan.

Ilmanvaihto on monessa mukana

Suomessa vuonna 1969 perustettu Halton on erikoistunut vaativiin sisäilmaratkaisuihin, joita se toimittaa muun muassa ravintoloihin, julkisiin rakennuksiin, raskaaseen teollisuuteen sekä laivoihin.

– Ilmanvaihdolla varmistetaan, että ihmisillä on hyvä olla ja he voivat ylipäättään tehdä työtä. Monissa kohteissa voi olla esimerkiksi höyryjä, katkuja tai suuria lämpökuormia, hän kertoo.

Ilmanvaihto kulkee käsi kädessä myös esimerkiksi paloturvallisuuden kanssa.

– Keittiöiden poistoilmassa on paljon rasvaa, joka ilmanvaihtokanaviin tarttuessaan aiheuttaa palorisikin. Pystymme muuttamaan rasvan materiaaliksi, joka ei tartu kanaviin. Kanavia ei tarvitse puhdistaa niin usein, mikä tuottaa säästöjä. Paloturvallisuutta lisäävät osaltaan myös ilmanvaihtokanavien palopellit.

Ilmanvaihdon on myös toimittava mahdollisimman energiatehokkaasti. Haltonin julkisten tilojen

Ilmanvaihdolla varmistetaan, että ihmisillä on hyvä olla.

sisäilmaratkaisut seuraavat esimerkiksi tilojen käyttämää ja sopeuttavat tähän toimintansa.

– Lisäksi meillä on esimerkiksi sairaaloihin ja moniin muihinkin kohteisiin järjestelmiä, jotka poistavat ilmasta mikrobeja ja taudinaiheuttajia.

Royal Albert Hallista öljynporauslautalle

Halton toimii yli 35 maassa ympäri maailmaa ja sillä on tuotantoyksiköitä yhdeksässä maassa.

Yrityksen referenssilista on suorastaan hengästyttävää luettavaa. Listalta löytyy niin Royal Albert Hall, datakeskuksia kuin öljynporauslauttojakin. Ruokapuolella asiakkaina on muun muassa yli 150 Michelin-ravintolaa – sekä tuhansia pikaruoka-paikkoja.

– Haltonissa päätettiin jo kauan sitten hakea kasvua ulkomailta. Haluamme myös innovoida, emmekä tehdä sitä, mitä kaikki muutkin. Olemme panostaneet tutkimukseen ja tuotekehitykseen; fasilitetteihin ja laboratorioihin sekä resursseihin ympäri maailman.

Vetyä – ja ilmaa

Piirainen osallistui loppusyksystä Team Finland -vienninedistämisvierailulle Australiaan.

Yrityksellä on jo mukavaa jalansijaa maan ravinto-loissa. Lisäksi Halton tekee sisäilmaratkaisuja Australian merivoimien tilaamiin laivoihin. Matka on selkeyttänyt ajatuksia seuraavasta mahdollisesta aluevaltauksesta.

Sami Piirainen sanoo olevansa yllättynyt Australian suurista vihreän vedyn suunnitelmista.

– Australiassa panostetaan satamien lähelle rakennettaviin vihreän vedyn tuotantolaitoksiin. Vihreä vety on myös meille erittäin mielenkiintoinen teema. Oli hienoa päästä tutustumaan alan päättäjiin.

Haltonilla on jo kokemusta räjähdysherkkiä kaasuja käsittelevien laitosten ilmanvaihtoratkaisuista. Se on tehnyt sisäilmaratkaisuja myös tuulivoimaloihin – australialaisen vedyn valmistuksessa aiotaan hyödyntää erityisesti tuulivoimaa ja aurinkoenergiaa.

– Olin vähän yllättänytkin siitä, kuinka suuria Australian vihreän vedyn suunnitelmat ovat. Eri kaupungit ja alueet tuntuvat myös oikein kilpailevan siitä, kuka ehtii maaliin ensiksi. ✕

Iso-Britannia

on edelleen riippuvainen EU-kauppakumppaneista

Ison-Britannian tuonti EU-maista on vähentynyt 25 prosenttia, mutta vienti on viime aikoina hieman kasvanut. Kansainvälisen kaupan asiantuntija Clair Gammage näkee, että kaupankäynti on helpointa lähimaiden kanssa.

✉ Minna Kalajoki 📧 Jari Härkönen

Onko brexit osoittanut, että EU-jäsenyys oli loppujen lopuksi paras malli?

– Brexitin jälkeen kaupankäyntimme on vähentynyt, mutta viime aikoina vienti EU-maihin on jälleen kasvanut. Samaan aikaan vienti EU:n ulkopuolelle on vähentynyt. Riippuvuus EU-kumppaneista on siis edelleen suurta. Tämä on tietysti paradoksi, koska brexit myytiin briteille juuri mahdollisuutena edistää kaupankäyntiä muun maailman kanssa. Optimistiset visiot ”globaalista Britanniasta” eivät ole toteutuneet. Suuri osa yrityksistä on huomannut, että kaupankäynti sujuu helpoiten lähimaiden kanssa, minkä toki tiesimme jo ennen brexitiä. Se

on nyt vain hankalampaa. EU:n ja Ison-Britannian välinen kauppa- ja yhteistyösopimus TCA on varsinkin pk-yritysten mielestä monimutkainen ja kallis.

Onko brexitistä seurannut mitään hyvää Ison-Britannian kaupalle?

– Jotkut yritykset ovat saaneet jalansijaa uusilla markkinoilla, mutta yritysten enemmistölle ei ole koitunut mitään hyvää. Positiivista on ollut se, että toimitusketjuja pyritään palauttamaan Britanniaan erityisesti elintarvikesektorilla, mikä on ympäristön kannalta kestävämpää ja monesti myös edullisempää. Brittityritykset käyvät enemmän kauppaa keskenään,

Tohtori **Clair Gammage** on kansainvälisen kauppaoikeuden professori Exeterin yliopistossa. Hänen tutkimuskohteensa liittyvät kauppapolitiikan ja ihmisoikeuksien, sukupuolten tasa-arvon, työntekijöiden oikeuksien ja kestävä kehityksen välisiin yhteyksiin.

mikä on vahvistanut aluetaloutta esimerkiksi Bristolin, Belfastin ja Manchesterin seuduilla. Aluetaloutta on myös tuettu. Uutisissa puhutaan uusista kahdenvälisistä kauppasopimuksista esimerkiksi Australian ja Uuden-Seelannin kanssa, mutta niiden merkitys on pieni. Esimerkiksi vienti Australiaan muodostaa vain reilun prosentin maan kokonaisviennistä.

Saadaanko Ison-Britannian ja Yhdysvaltain vapaakauppasopimus voimaan pian?

– Britithän vastustivat aikanaan kovasanaisesti EU:n ja USA:n TTIP-kauppasopimusta, josta ei sitten tullutkaan mitään. En usko, että tätäkään vapaakauppasopimusta saadaan aikaan. Se, että kaupankäynti EU-maiden kanssa sujuu nyt TCA-sopimuksella estää tämän, koska emme tietenkään voisi soveltaa leppumia sääntöjä suhteessa Yhdysvaltoihin. Tämä liittyy ennen kaikkea tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaatimuksiin, jotka olivat tapetilla jo, kun TTIP:stä neuvoteltiin. Kaupankäynti USA:n kanssa sujuu ihan hyvin nykyisellä järjestelmälläkin ilman etuuskohtelua. USA on suurin yksittäinen kauppakumppanimme. Tärkeintä on nyt se, että kauppa naapureiden eli EU-maiden kanssa sujuu. Jos hyväksyisimme matalammat standardit Yhdysvaltain kanssa, se antaisi hyvin vahvan viestin EU:n suuntaan.

Olisiko nyt hyvä hetki uudistaa kahdenvälisiä kauppasopimuksia vastaamaan nykyajan vaatimuksia?

– Kauppasopimukset sisältävät jo nyt tiukkoja vastuullisuuteen ja kestävyysliittymiä ehtoja. EU on ollut tässä edelläkävijä ja Iso-Britannia haluaa jatkaa samalla linjalla. Iso-Britannia on ilmaissut kiinnostuksensa liittyä Tyynenmeren alueen CPTPP-kauppasopimukseen, joka on yksi suurimmista ja houkuttelevimmista kauppasopimuksista tällä hetkellä. Esimerkiksi Kanadan kauppa Aasian-Tyynenmeren alueen maiden kanssa on lähtenyt merkittävään kasvuun sen jälkeen, kun maa liittyi CPTPP:hen. Nyt Kanada on vihjannut, että Iso-Britannia ei täytäisi sopimuksen tiukkoja ympäristöehtoja, joista ei haluta lipsua. WTO:n pattitilanne ja sitä kautta monenvälisen kauppajärjestelmän kriisi on lisännyt vapaakauppasopimusten houkuttelevuutta. Suuntaus kahdenvälisiin sopimuksiin on selvä, mutta pääsevätkö kaikki maat tähän kehitykseen mukaan? CPTPP on hyvä esimerkki kauppasopimusten uudesta standardista, mikä heijastuu myös muiden kauppasopimusten kehittymiseen. Itse toivon, että Iso-Britannia menisi vielä pidemmälle. Ei riitä, että sopimuksissa on tiukat kestävyys- ja vastuullisuusvaatimukset, vaan niiden täytäntöönpano ja seuranta täytyy myös varmistaa. Keinot tähän ovat olemassa.

Missä määrin brexit on vaikuttanut Ison-Britannian poliittiseen kriisiin?

– Brexit on ravistellut maan politiikkaa ja jakanut jopa perheitä. Pääministerit ovat vaihtuneet tiuhaan tahtiin. Brexitin jälkeen emme ole onnistuneet määrittelemään keitä olemme ja mitä haluamme, vaikka tämä taisi olla juuri sen tarkoitus. Monet muutkin tekijät ovat syventäneet sosiaalista kriisiä, ja uusi pääministerimme **Rishi Sunak** tarvitseekin talousosaamisen lisäksi vahvaa sosiaalipuolen osaamista. Kauppapolitiikan näkökulmasta pääministerin taustasta voi olla hyötyä. Intian pääministeri **Narendra Modi** kiirehti jo onnittelutwiitissään mainitsemaan, että ”kattavan ja tasapainoisen vapaakauppasopimuksen aikaan saaminen” on yksi Intian prioriteeteista. EU on neuvotellut vapaakauppasopimuksesta Intian kanssa vuodesta 2007 lähtien toistaiseksi tuloksetta. ✕

Brexitin jälkeen emme ole onnistuneet määrittelemään keitä olemme ja mitä haluamme.

Suomi näyttäytyi eskimoiden maana, jossa ajettiin peuroilla ja pyydettiin silakkaa.

Finland for Adults vuosimallia -22

Kauppahain täytyi oikein hieraista suomalaisia silmiään. Suomen kuvalehdessä ilmestyi artikkeli Suomesta maakuvaPROPAGANDAN kärkimaana vuonna -22, mutta jo sata vuotta sitten, eli 1922. Ja tuolloin kärki oli saavutettu vielä ulkoministeriön käynnistämällä hankkeella, Finlandia-elokuvalla. Se oli maailman ensimmäinen mainosfilmi, jonka valtio oli tehnyt itsestään. Mielenkiintoinen juttu melkoisesta maakuva-työstä.

Parituntinen Finlandia-mykkäfilmi käsitti kuusi osaa. Nykyään tällainen ei onnistuisi, aivan liian pitkäkin, Twitter-kansaa ahistaisi. Pitäisi muuttaa otsikointikin vastaamaan nykyajan henkeä. "Laulu viheriäisistä niityistä ja keltaisesta voista" kääntyisi muotoon "Lumoa-va umpirämeikkö ja ekologisesti valmistettu kevytlevite" ja "Hakkapeliittain jälkeläiset" olisi "Elokapinan parhaimmisto".

Vuonna 1922 tarkoitus oli levittää propagandaa modernista länsimaasta, Suomesta. Vastanotto maailmalla oli ylen positiivinen, mutta lähetystöt raportoivat muutakin: käytössä oleva kuvamateriaali oli kuulemma masentavaa. Toronton varakonsuli valitti vuonna 1927, että Suomi näyttäytyy eskimoiden maalta, jossa ajetaan peuroilla ja pyydetään silakkaa.

Suomi-kuvan paaluttaminen onkin ollut aikojen saatossa epätoivoista puurtamista sitkeitä mielikuvia vastaan: suomettunut, uskollinen kansandemokratia, hiljaisten juoppojen maa, Helsinki. Lontoossa lehdet kirjoittelivat Mannerheimin fasisteista, jotka kaappaisivat kohta vallan. Ahvenmaan-kiistan ollessa kuumimmillaan itsenäistymisemme jälkeen Ruotsin pressin

heikumoi Suomen palauttamisesta takaisin Venäjän vallan alle. Kaikkea muuta kuin "Ikuisen poudan maa". MaakuvaPROPAGANDAN tähtihetki kuitenkin koettiin kesällä 1975. Silloin Suomi-kuva oli puleerattu viimeisen päälle, jopa stadin spurgut oli kyyditetty lähiöihin pois ETYK-valasväen silmistä.

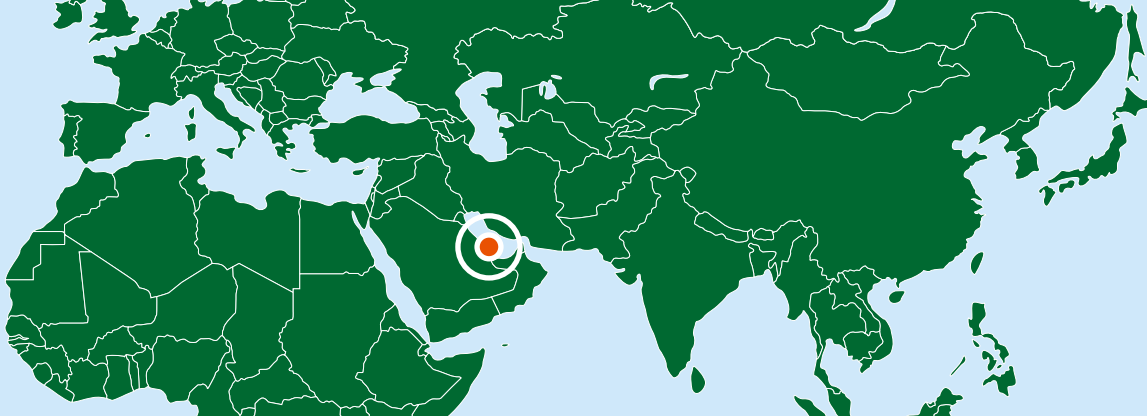
Synkässä maakuvaTaisossa piristävä poikkeus oli 1987 julkaistu mainosvideo "Finland for Adults", joka huumorin keinoin murskasi mielikuvia ja esitteli Suomea länsimaisena korkean osaamisen maana. Pääosissa velmuilivat sen ajan johtavat brittikoomikot **Mel Smith** ja **Griff Rhys Jones**. Aikuisten Suomi ei kestänyt kahta tuntia, vaan 20 minuuttia. Kepeästä hairahduksesta palattiin nopeasti ruotuun ja perisuomalaiseen komiteatyöhön. MaakuvaTyö ei voinut olla hauskaa.

Vuoden 1922 Finlandia-elokuva herätti kritiikkiäkin. Ensimmäinen maailmansota oli vielä muistissa ja maanpuolustustahdon esittely tankkeineen kaikkineen nähtiin liian militaristisena. Toisin oli sata vuotta myöhemmin, kun Financial Timesin perusteellinen artikkeli, heti Venäjän hyökkäyksen Ukrainaankin jälkimainingeissa, käsiteli ylistävästi suomalaisten maanpuolustuskyyä ja -tahtoa, kriiseihin varautumista, ylipäänsä maamme kokonaisturvallisuutta.

Harvoin näkee tuollaista isänmaamme estotonta kehumista. Päälle vielä NATO-jäsenyyshakemus ja Suomen maakuva on tehnyt ennätyksen. Puolustusvoimien opetusvideo Taistelukenttä kertoi jo pari vuotta sitten, miten Suomea käytännössä puolustettaisiin. Ajat muuttuvat: tässä teille Finland for Adults 2022, ilman komiikkaa.

Trade Shark

Kirjoittaja on kauppapolitiikan sisäpiiriläinen, joka kirjoittaa näkemyksistään nimimerkin takaa.

Qatar investoi vihreään tulevaisuuteen

Kaasu- ja öljyvaroilla rikastunut Qatar sijoittaa vihreään teknologiaan ja uusiutuvaan energiaan, kertoo kansainvälisen kaupan erityisasiantuntija Kimmo Laaksonen.

Lotta Nuotio Shutterstock

Millainen paikka Doha on?

Täällä oikeastaan kaikki on rakennettu viimeisen 20 vuoden aikana. Kaupunkia rakennetaan osa kerrallaan, muutaman kilometrin välein on pilvenpiirtäjäkeskittymä. Kaikesta uudesta ja hienosta halutaan pitää hyvä huoli, ulkotiloissakin kaiteet pyyhkitään pölyistä. Liikenne on järjestelmällistä ja sujuvaa, tiet ovat uusia. Olen asunut aiemmin Teheranissa ja Kairossa, niihin verrattuna liikenne on kuin yö ja päivä.

Tähän tarvitaan varmasti työvoimaa?

Qatarin kansalaisia on vain 11 prosenttia väestöstä ja ulkomaalaisia on täällä kaikenlaisissa töissä. Qatar on saanut paljon kielteistä huomiota vierastyöläisten kohtelusta, joten työsuojeluun ja työolojen parantamiseen on nyt kiinnitetty erityistä huomiota. Vaikka tehtävää vielä riittää, on parannuksiakin saatu aikaan. Minimipalkkoja on nostettu, työaikoja rajattu ja siirtymistä toiselle työnantajalle helpotettu.

Miten siellä tehdään kauppaa?

Paljon perustuu henkilökohtaisiin suhteisiin ja useisiin tapaamisiin. Valtio on täällä liiketoimissa näkyvästi mukana, joten yrityksille on erittäin hyödyllistä löytää paikallinen partneri, jolla on yhteyksiä päätöksentekijöihin. Vieraanvaraisuus on tärkeää ja liiketapaami-

sisä on aina tarjoiluja. Joskus annetaan myös lahjoja, joten pienten vastalahjojen antamiseen kannattaa varautua.

Mikä siellä on suomalaisyrityksille mielenkiintoista?

Valtion rahasto Qatar Investment Agency on erittäin kiinnostava. Se sijoittaa kaasu- ja öljyvaroja kansan hyvinvoinnin tulevaisuudelle, kun öljyn ja kaasun käyttö vähenee, vähän kuten Norjan öljyrahasto. Kaikki varat menevät vihreään teknologiaan, uusiutuvaan energiaan, jätehuoltoon ja vastaaviin, pääosin he sijoittavat jo olemassa oleviin yrityksiin. Me keräämme yhteistyössä Invest in Finlandin ja Elinkeinoelämän keskusliiton kanssa listaa mahdollisista sijoituskohteista Suomessa. Valmius sijoittaa Suomeen voi olla jopa kahdesta kolmeen miljardia.

Miten jalkapallokisat näkyvät?

Erityisesti siinä, miten asuntomarkkinat ylikuumentuivat täysin. Täältä on vuokrattu isoja tiloja kisojen vuoksi koko kuukaudeksi. Kaikki Airbnb:t on tietysti varattu ja asuntojen vuokrahinnat nousseet pilviin. Sen sijaan itse jalkapallokenttä ei ole kuuma, täällä käytetään "kaukokylmää", siinä missä Suomessa kaukolämpöä. Kentän pinta jäähdytetään noin 20 asteeseen, joten pelaajien on hyvä juosta kuumuudesta huolimatta. ✕

Qatar

- Väkiluku: 2,7 miljoonaa, kansalaisia 300 000.
- BKT 145,9 miljardia euroa.
- **Vienti Qatarin**
24 miljoonaa euroa.
Päävientitavut: metsäteollisuuden tuotteet, perusmetallit, koneet ja laitteet.
- **Tuonti Qatarista**
24,4 miljoonaa euroa.
Päätuontitavut: kaivannaistuotteet, kemikaalit, perusmetallit.

LÄHDE TULLI

ASIAA KEHITYKSESTÄ JA KANSAINVÄLISESTÄ KAUPASTA

kaupapolitiikka.fi

kehity slehti.fi

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet